

ร่างรายงานการวิจัย

การศึกษาพัฒนาการจำปาดะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาดะ

The study of champada development for creative dance :
tarichampada

ทัศนียา คัญทะชา
รวีสรา ศรีชัย

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณกองทุนวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2558

ชื่อเรื่องงานวิจัย

การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ

The study of champada development for creative dance : tarichampada

คณะผู้วิจัย

อาจารย์ทัศนียา คัญทะชา (หัวหน้าโครงการ)

อาจารย์วิสรุา ศรีชัย (นักวิจัย)

สถานที่ติดต่อ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000 THAILAND

โทร. 0-87297-3604 E-mail: Niya.sine@gmail.com

COPY RIGHT ©

เอกสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของผู้วิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

และสาขานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัย “การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ” โดยการสนับสนุนทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ขอขอบพระคุณบุคคลดังต่อไปนี้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นายสาแหละ หมายปันจอร์ เกษตรกรต้นแบบและเจ้าของศูนย์การเรียนรู้การปลูกจำปาตะ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอควนโดน นางสมศรี ชอบกิจ ศิลปินพื้นบ้านดาระและครูโรงเรียนควนโดนวิทยา นักเรียนโรงเรียนควนโดนวิทยา นายอภิชาติ คัญทะชา คณะนักดนตรีร้องเงี้ยวอัสลีมาลาและนักศึกษาหลักสูตรนาฏยรังสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีส่วนให้ความอนุเคราะห์ จนทำให้งานวิจัย “การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ” ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัย “การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ” ฉบับนี้คงจะมีประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับ ผู้ที่มีความสนใจการสร้างสรรค์การแสดงเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพต่อไป

ทัศนียา คัญทะชา

รวีสรา ศรีชัย

คณะศิลปกรรมศาสตร์

17 เมษายน 2560

ชื่องานวิจัย	การศึกษาพัฒนาการจำปาดะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาดะ
ผู้วิจัย	นางทัศนียา คัญทะชา (หัวหน้าโครงการ) นางสาววิสรดา ศรีชัย (นักวิจัยร่วม)
คณะ	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ปี	2558

บทคัดย่อ

การศึกษาพัฒนาการจำปาดะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาดะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการเจริญเติบโตของจำปาดะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อสร้างสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดตารีจำปาดะ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) โดยใช้ตัวผู้วิจัย แบบสอบถามแบบไม่เป็นทางการ การสังเกต การสนทนากลุ่ม แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ตารีจำปาดะ สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการทำสวนจำปาดะของเกษตรกรในอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ 7 ขั้นตอน คือ การกำหนดแนวคิดของการแสดง การศึกษาข้อมูล การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบของการแสดง การออกแบบท่ารำ การออกแบบเพลงประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ตารีจำปาดะ เป็นระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ เป็นการแสดงของกลุ่มชาย-หญิงจำนวน 5 คู่ เนื้อหาการแสดงสื่อสารถึงพัฒนาการเจริญเติบโตของจำปาดะตั้งแต่เริ่มปลูก ดูแลรักษา ออกดอกออกผลและเก็บเกี่ยวผลจำปาดะ ลักษณะที่รำออกแบบจาก 3 กลุ่ม คือ ท่าทางธรรมชาติ ท่าตาระและท่ารองเง็ง ใช้เพลงตารีจำปาดะประกอบการแสดง บรรเลงโดยเครื่องดนตรีรองเง็ง นักแสดงชายแต่งกายด้วยชุดสระรีแน นักแสดงหญิงแต่งกายด้วยชุดบานง โดยออกแบบจากลักษณะทางกายภาพของจำปาดะ ใช้โครีะเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง และใช้เวลาในการแสดง 8 นาที ตารีจำปาดะเป็นนวัตกรรมทางด้านการแสดงที่สร้างสรรค์จากองค์ความรู้และภูมิปัญญาในชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล ดังนั้นจึงเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น สามารถนำไปใช้แสดงในงานวันจำปาดะจังหวัดสตูลที่จัดขึ้นช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม เป็นประจำทุกปีเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล

Abstract

The study of the growth of champedak towards creative work: Da-ri champedak aims at studying the growth of champedak in Kuandon District, Satun Province. According to the observation, the researcher has created the Da-ri champedak performance. It was the creative research that was done using the researcher together with informal questionnaire, observation, group interview and field survey as the research tools. It was found out that Da-ri champedak was created as to publicize and encourage local agriculturalists to grow Champedak in Kuandon District, Satun province. There are 7 approaches toward the creativity of the performance, which are specifying the idea of the performance, studying related information, analyzing the information as to design the performance pattern, designing dancing gesture, designing dancing music ,and designing costume and dancing instrument. Da-ri champedak is the local dancing in Southern Malayu. The performance composes of 5 couples of male - female dancer. The performance is the interpretation pattern showing the growth of champedak since the beginning state, caring, bearing flowers and fruits and harvesting season. Dancing pattern and daning gesture was designed from 3 groups of dancing, which are natural gesture, Da-ra gesture and Rong-ngeng gesture. The performance applys Da-ri champedak song with the performance. The song is performed using Rong-ngeng music instruments. Male dancers dresses in Sa-ree nae costume while female dancers dresses in Banong costume. The costumes were designed according to physical features of champedak. Kro is the performing instrument. In addition, it takes 8 minutes for each show. Da-ri champedak is the innovation of the performance that creates form Kuandon community, Satun Province local knowledge. Therefore, Da-ri champedak is the performance showing local cumminity's identity. It can be performed in Champedak festival, Satun province. The festival normally held annually during July - August. It can be another publicizing and agricultural supporting approach for people in Kuandon community, Satun province.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีการดำเนินการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
จำปาตะ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.....	5
การแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมในพื้นที่อำเภอกวนโดน.....	6
การสร้างสรรคผลงานการแสดงระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้.....	7
แนวคิดและทฤษฎีในการสร้างสรรคผลงานการแสดง.....	10
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	15
การกำหนดพื้นที่ในการศึกษา	15
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	15
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	17
วิธีการรวบรวมข้อมูล	18
วิธีการตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการศึกษา	21
พัฒนาการของจำปาตะ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล	21
การสร้างสรรคการแสดงชุดตารีจำปาตะ	24
สรุป	72
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	74

บทสรุป	74
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76
บุคลากรกรม	77
ภาคผนวก	78
ประวัติย่อผู้วิจัย	81

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ทำจำปาตะ 1	28
2. ทำจำปาตะ 2	29
3. ทำจำปาตะ 3	30
4. ทำจำปาตะ 4	31
5. ทำจำปาตะ 5	32
6. ทำจำปาตะ 6	33
7. ทำจำปาตะ 7	34
8. ทำจำปาตะ 8	35
9. ทำจำปาตะ 9	36
10. ทำจำปาตะ 10	37
11. ทำจำปาตะ 11	38
12. ทำจำปาตะ 12	39
13. ทำจำปาตะ 13	40
14. ทำจำปาตะ 14	41
15. ทำจำปาตะ 15	42
16. ทำจำปาตะ 16	43
17. ทำจำปาตะ 17	44
18. ทำจำปาตะ 18	45
19. ทำจำปาตะ 19	46
20. ทำจำปาตะ 20	47
21. ทำจำปาตะ 21	48
22. ทำจำปาตะ 22	49
23. ทำจำปาตะ 23	50
24. ทำจำปาตะ 24	51
25. ทำจำปาตะ 25	52
26. ทำจำปาตะ 26	53
27. ทำจำปาตะ 27	54

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
28. ทำจำปาตะ 28	55
29. ทำจำปาตะ 29	56
30. ทำจำปาตะ 30	57
31. ทำจำปาตะ 31	58
32. ทำจำปาตะ 32	59
33. ทำจำปาตะ 33	60
34. ทำจำปาตะ 34	61
35. ทำจำปาตะ 35	62
36. ทำจำปาตะ 36	63
37. ทำจำปาตะ 37	64
38. ทำจำปาตะ 38	65
39. การแต่งกายนักแสดงผู้ชาย	66
40. การแต่งกายนักแสดงผู้หญิง	67
41. โครีระ	68
42. การแสดงครั้งแรกในงานวันจำปาตะ	69
43. กิจกรรมการถ่ายทอดตารีจำปาตะ 1	70
44. กิจกรรมการถ่ายทอดตารีจำปาตะ 2	71
45. ชุมชนนำตารีจำปาตะไปใช้แสดง	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปะการแสดงของไทยในสถานศึกษาเน้นการถ่ายทอดให้ผู้เรียนเพียงอย่างเดียวมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ปัจจุบันต้องมีการปรับตัวเพราะสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยังได้รับอิทธิพลจากการแสดงของชาติตะวันตกที่เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยอีกด้วย ศิลปะการแสดงของไทยในสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาให้มีการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย (พจนานุกรม สมรรถบุตร. 2538 : 43) การแสดงพื้นบ้านภาคใต้หลายประเภทที่ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่เดิมรูปแบบของการแสดงพื้นบ้านเป็นการแสดงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชนต่าง ๆ ในภาคใต้ แต่ละกลุ่มชนก็มีการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชนโดยการหล่อหลอมตกลีลาทางวัฒนธรรมที่ชัดเจน แต่การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเป็นปัจจัยที่ทำให้วัฒนธรรมไม่หยุดนิ่ง วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาจนสูญเสียความรากวัฒนธรรมดั้งเดิมบางอย่างไป (สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์. 2536 : 1-3) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นมหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ของจังหวัดสงขลา ภาคใต้ของประเทศไทย มีนโยบายเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงทำหน้าที่ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้เอาไว้ เช่น โนรา หนังตะลุง ร้องเง็ง เป็นต้น นอกจากนั้นได้มีการบรรจุรายวิชาที่เกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ในหลักสูตรนาฏยรังสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อให้นักศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ที่เข้ามาเรียนทางด้านการศึกษาได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง เพราะนักศึกษาคือชนรุ่นใหม่ที่จะช่วยในการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ และพัฒนาการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ โดยสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดใหม่ ๆ ที่มีรากมาจากวิถีชีวิตของกลุ่มชนในภาคใต้ ลักษณะการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ของหลักสูตรนาฏยรังสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สามารถแบ่งออก 2 กลุ่มวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมไทยพุทธ และวัฒนธรรมมลายู ซึ่งเป็นสองกลุ่มชนใหญ่ ๆ ที่อาศัยในพื้นที่ของภาคใต้

การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดง หมายถึง การคิดค้น ออกแบบการแสดงใหม่ ๆ โดยนักออกแบบหรือผู้สร้างสรรค์จะต้องกำหนดแนวคิด รูปแบบของการแสดง ออกแบบท่ารำ ออกแบบเพลงประกอบการแสดง ออกแบบเครื่องแต่งกาย รูปแบบแถว อุปกรณ์ประกอบการแสดง กำหนดเพศของนักแสดง กำหนดจำนวนนักแสดง และกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง เป็นต้น การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดงต้องมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ เช่น สร้างสรรค์เพื่อใช้

แสดงในงานรื่นเริง สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้แสดงในงานอวมงคล สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชน สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยว และสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ส่งเสริมการประกอบอาชีพ เป็นต้น (สุรพล วิรุฬห์รักษ์. 2547 : 225-227) การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพในภาคใต้เริ่มมีตั้งแต่ปี 2522 คือ การแสดงชุดปั้นหม้อหรือสทิงปุระนารี ซึ่งเป็นผลงานการสร้างสรรค์ของคณาจารย์และนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (วิทยาลัยครูสงขลา) โดยได้แนวคิดมาจากการประกอบอาชีพปั้นหม้อของแถบบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในเขตพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ลักษณะการแสดงสื่อสารถึงขั้นตอนการปั้นหม้อตั้งแต่การไปดิน นวดดิน การปั้น จนกระทั่งใช้ผิวผลิตภัณฑ์หม้อดินเผา หลังจากผลงานสร้างสรรค์ชุดปั้นหม้อ หรือสทิงปุระนารีเผยแพร่สู่สาธารณชนจนเป็นที่นิยมจึงมีการสร้างสรรค์การแสดงเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพชุดอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ระบายสานจุดเมืองลุง ช่วยส่งเสริมอาชีพการทำเสื่อกระจูด ระบายบาติก ส่งเสริมการทำผ้าบาติก ระบายผ้าทอเกาะยอลายทอราชวาท ส่งเสริมการทอผ้าของชาวเกาะยอ จังหวัดสงขลา เป็นต้น (ราตรี ศรีสุวรรณ. 2542 : 175)

การปลูกจำปาตะ เป็นอาชีพการทำสวนผลไม้ของชาวอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ซึ่งสำนักงานเกษตรอำเภอควนโดนกำลังส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาราคายางตกต่ำ และเป็นพืชทางเลือก จึงจัดโครงการอบรมให้กับเกษตรกรที่สนใจการปลูกจำปาตะ ภายใต้โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2558 โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร (จำปาตะ) หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมของโครงการ การจัดกิจกรรมครั้งนี้มีเกษตรกรเข้าร่วมอบรมทั้งหมดจำนวน 100 คน ภายในศูนย์การเรียนรู้ได้จัดเป็นฐานความรู้ทั้งหมดจำนวน 7 ฐาน โดยให้ความรู้กับเกษตรกรตั้งแต่วิธีการปลูกต้นจำปาตะ การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การดูแลรักษาผลจำปาตะ การกำจัดแมลงวันทองโดยใช้โคโรนาคอบผลจำปาตะ การผลิตโคโรนาคอบผลจำปาตะ วิธีการใส่โคโรนาคอบผลจำปาตะ พันธุ์จำปาตะที่มีในจังหวัดสตูล สีของผลจำปาตะแต่ละพันธุ์ รสชาติของจำปาตะสตูล และลักษณะเด่นจำปาตะของอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จากการเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2558 ณ ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร (จำปาตะ) หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล คณะผู้วิจัยมีแนวคิดในการช่วยส่งเสริมการปลูกจำปาตะ โดยการสร้างสรรค์การแสดงเป็นนวัตกรรมใหม่ที่พัฒนามากจากการปลูกจำปาตะ โดยลักษณะเนื้อหาของการแสดงจะสื่อถึงวิธีการปลูกจำปาตะ การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลจำปาตะ เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมอาชีพการปลูก

จำปาตะ ของอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พร้อมทั้งนำการแสดงชุดตารีจำปาตะใช้แสดงในงานวัน
จำปาตะที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาพัฒนาการเจริญเติบโตของจำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อสร้างสรรค์
การแสดงชุดตารีจำปาตะ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาพัฒนาการปลูกต้นจำปาตะของจังหวัดสตูล ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บ
เกี่ยวผลจำปาตะเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สร้างสรรค์การแสดง 1 ชุด คือ ตารีจำปาตะ โดยใช้
พื้นที่ในการวิจัยที่ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลภาคสนาม
 - 1.1 สํารวจพื้นที่สวนจำปาตะ ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
 - 1.2 เก็บข้อมูลวิธีการปลูกจำปาตะ การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว
 - 1.3 เก็บข้อมูลลักษณะทางกายภาพของต้นจำปาตะ เช่น สีของต้น สีของใบอ่อน
ใบแก่ เนื้อจำปาตะ สีเมล็ดจำปาตะ เป็นต้น
 - 1.4 เก็บข้อมูลการสานโครี๊ การใส่โครี๊
 - 1.5 เก็บข้อมูลการแสดงตาระ ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมของอำเภอควนโดน
2. ศึกษาข้อมูลภาคทฤษฎี
 - 2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจำปาตะ
 - 2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงการสร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดง
 - 2.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงตาระ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สร้างสรรค์การแสดงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะให้กับชาวอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
2. ได้ช่วยส่งเสริมการปลูกจำปาตะในอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ผ่านสื่อทางด้านการแสดงระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ ชุด ตารีจำปาตะ
3. การนำการแสดงระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ชุด ตารีจำปาตะ ถ่ายทอดให้กับนักเรียนโรงเรียนควนโดนวิทยา เป็นการสร้างฐานเยาวชนในพื้นที่ของชุมชนด้านการส่งเสริมการปลูกจำปาตะได้อีกทางหนึ่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตาริจำปาตะ เป็นการศึกษาพัฒนาการเจริญเติบโตของจำปาตะและนำข้อมูลทางด้านพัฒนาการของจำปาตะมาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงเพื่อส่งเสริมการปลูกจำปาตะในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยใช้ชื่อชุดการแสดงตาริจำปาตะ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดตาริจำปาตะ คณะผู้วิจัยต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ลักษณะทางกายภาพของจำปาตะ กลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อจะได้ทราบวัฒนธรรมการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชน และทฤษฎีการสร้างสรรคผลงานการแสดง โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เหล่านี้จากเอกสารหนังสือ ตารา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
2. การแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมในพื้นที่อำเภอควนโดน
3. การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงระบำพื้นบ้านมลายูในภาคใต้
4. แนวคิดและทฤษฎีในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง

จำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จำปาตะมีชื่อสามัญว่า Champeidak และมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *Artocarpus integer* (Thunb) Merr. จำปาตะเป็นพันธุ์พืชที่มีถิ่นกำเนิดมาจากคาบสมุทรมลายู ประเทศอินโดนีเซียและเกาะนิวกินี เดิมชาวบ้านนำเข้ามาบริโภคสดและได้นำเมล็ดมาเพาะปลูก จำปาตะเป็นไม้ยืนต้นที่มีขนาดใหญ่ ลำต้นสูงประมาณ 10 – 25 เมตร ลำต้นเป็นไม้เนื้ออ่อนมียาง มีการแตกกิ่งก้านไม่มากนัก ใบมีลักษณะเป็นใบเดี่ยวสีเขียวเข้ม บริเวณใบมีขนสีน้ำตาล ผลจำปาตะมีลักษณะกลมรีขนาดเล็กกว่าขนุน ผลจำปาตะมีเปลือกสีเขียว รอบ ๆ ผลจะมีหนามตั้ง ๆ เปลือกบางหากใช้มีดกรีดบริเวณเปลือกจำปาตะจะมียางสีขาว เมื่อผลสุกเปลือกจะมีสีเหลือง มีกลิ่นเล็กน้อย เนื้อจำปาตะเรียกว่า “ยุม” จำปาตะหนึ่งผลมีหลายยุมซึ่งเกาะกับแกนกลางที่มีลักษณะยาวสีขาว สีของเนื้อจำปาตะจังหวัดสตูลมี 2 สี คือ สีเหลือง และสีส้ม เนื้อจำปาตะมีรสชาติหวานละมุนลิ้น ฉุนเหมือนขนุน (สุวรรณี พรหมศิริ. 2558 : 4)

จำปาตะเป็นผลไม้พื้นเมืองประจำจังหวัดสตูล เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำนักงานเกษตรอำเภอควนโดน และสำนักงานเกษตรจังหวัดสตูลส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสตูลปลูกมากขึ้น จึงมีการจัดงานวันจำปาตะของดีเมืองสตูลประมาณเดือนกรกฎาคม – สิงหาคมของทุกปี กิจกรรมในงานจะมีการประกวดจำปาตะ การแข่งขันแปรรูปจำปาตะ เช่น จำปาตะทอด ข้าวเหนียวจำปาตะ เป็นต้น มีการออกร้านผลิตผลจากจำปาตะ (สารคดีจำปาตะของดีเมืองสตูล. www.atsatun.com) จำปาตะเป็นผลไม้ที่มีประโยชน์มากมาย สามารถทานได้ทั้งแบบสดและแปรรูป เช่น จำปาตะทอด ข้าวเหนียวจำปาตะ เมล็ดจำปาตะนำไปต้มให้สุกสามารถทานได้ หรือนำไปปรุงอาหารได้ด้วย เช่น แกงไตปลา ผลอ่อนนำไปต้มกะทิทานเป็นผักได้ และผลจำปาตะที่ยังไม่สุกสามารถนำไปแกงได้ เป็นต้น นอกจากนั้นส่วนต่าง ๆ ของจำปาตะมีสรรพคุณทางยาอีกด้วย เช่น แก่นและรากสามารถใช้บำรุงเลือดได้ ยางของจำปาตะนำไปทาแผลอักเสบได้ ใบจำปาตะนำไปบดหรือตำพอกแผลสดได้ สำหรับสตรีหลังคลอดทานเมล็ดจำปาตะจะช่วยขับน้ำนมได้ และไม้จำปาตะสามารถนำไปทำเฟอร์นิเจอร์ ทำเครื่องดนตรีได้ เช่น กลองโนรา รำมะนา ตะโพน เป็นต้น (สุวรรณี พรหมศิริ. 2558 : 4)

การแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมในพื้นที่อำเภอควนโดน

ดาระ เป็นการแสดงพื้นบ้านประจำกลุ่มชาวไทยมุสลิมในเขตอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ลักษณะการแสดงมีรูปแบบการแสดงคล้ายคลึงกับบรองเง็ง แสดงเป็นคู่ชาย – หญิง ประกอบการร้องเพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษามลายู โดยนักร้องจะร้องติดต่อกันครั้งละ 5 เพลงประกอบกับการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ รำมะนาจำนวน 2-4 ใบ แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิม ใช้แสดงในงานรื่นเริง (รัชวิช มุสิกอรุณ. 2558 : 40) ดาระเป็นการแสดงที่ได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงพื้นบ้านของประเทศชาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นประเทศแถบตะวันออกกลาง ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ของหมู่บ้านตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาจนเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชนชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ควนโดน (จรรยาสมุทรผลบุญ. 2558 : 10) การแสดงดาระของชาวควนโดนในอดีตไม่มีการกำหนดตายตัวว่าต้องใช้แสดงในงานประเภทใด เพียงแต่ใช้แสดงเพื่อความบันเทิงในหมู่บ้านเท่านั้น ต่อมาเมื่อได้รับความนิยมมากขึ้น จึงปรับเปลี่ยนจากการละเล่นเป็นการแสดงพื้นบ้าน การแสดงดาระในยุคนั้นนอกจากใช้แสดงตามงานรื่นเริงต่าง ๆ แล้วยังมีการประชันกันอีกด้วย นอกจากนั้นการแสดงดาระยังมีความเชื่อแฝงอยู่ ตั้งแต่การว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างต้องจัดเขียนหมากให้กับศิลปิน ในเขียนหมากจะประกอบไปด้วย หมากพลู 3 คำ เทียน 1 เล่ม และเงิน 12 สตางค์ ซึ่งคล้ายกับขันหมากคำราดของโนรา และสำหรับ

นักแสดงจะมีคาถาเสกเบิกก่อนแต่งหน้าเพื่อแสดง (รัชวิข มุสิกการุณ. 2558 : 41) องค์ประกอบของการแสดงดาระมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นักแสดง ดาระเป็นการแสดงพื้นบ้านที่สื่อความหมายถึงการเกี่ยวพาราสีกัน ดังนั้นนักแสดงที่ใช้ในการแสดงประเภทนี้ คือ นักแสดงผู้ชายและนักแสดงผู้หญิงแสดงคู่กันโดยไม่จำกัดจำนวนนักแสดง

2. การแต่งกายประกอบการแสดง ดาระเป็นการแสดงที่อยู่ในวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิม ลักษณะการแต่งกายจึงเป็นการแต่งกายพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิม นักแสดงผู้ชายสวมหมวกช่อเกาะ เสื้อคอตั้ง แขนยาวผ่าครึ่งอก นุ่งกางเกงทรงกระบอกขายาว และนุ่งโสร่งทับอีกชั้นยาวเหนือเข่าเล็กน้อย ส่วนนักแสดงผู้หญิงสวมเสื้อบานง หรือเรียกว่าเสื้อเกบายา ลักษณะเป็นเสื้อคอวีแขนยาวผ่าหน้าติดกระดุม 3 เม็ด และชายเสื้อด้านหน้าแหลมหรือโค้งมน นุ่งผ้าปาเต๊ะ สไบพาดเฉียงบนไหล่ซ้าย ทำผมมวยต่ำประดับด้วยดอกไม้และปิ่นไม้ไหวสีทอง สวมต่างหู และสร้อยคอ

3. เพลงประกอบการแสดง เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงดาระในอดีตมีมากกว่า 100 เพลง ปัจจุบันเหลือเพียง 5 เพลงเท่านั้นที่ยังคงใช้แสดง คือ เพลงดาเบ็งงาเจ๊ะ เพลงอมมาจารีกำ เพลงดียาโดเนียา เพลงซีฟาตดารีกันตง และเพลงฮอดามี เนื้อเพลงของดาระเป็นภาษามลายู ลักษณะของเพลงจะสั้นประมาณ 2 บรรทัด แต่ร้องซ้ำ ๆ ประมาณ 2 รอบต่อเพลง

4. ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ดาระใช้เครื่องดนตรีชนิดเดียวประกอบแสดงเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ คือ รำมะนาจำนวน 4 ใบ รำมะนาเป็นกลองมลายูที่รูปลักษณ์ความถ่วงทำด้วยไม้ขนุน มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 13.5 นิ้ว สูง 9 นิ้ว หนาประมาณ 3 - 4 เซนติเมตร หน้ากลองหุ้มด้วยหนังแพะ นั้งบรรเลง (รัชวิข มุสิกการุณ. 2558 : 39-44)

การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงระบำพื้นบ้านมลายูในภาคใต้

ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ เป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่จากกลุ่มศิลปินพื้นบ้านrongเงิงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยนำศิลปะการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมในวัฒนธรรมมลายู ได้แก่ รongเงิง ซัมเป็ง โยเกิต ซิละ เป็นต้น ปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มศิลปินrongเงิงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้พัฒนาการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมเป็นระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ประกอบด้วย 4 ประการคือ

1. เพื่อนำเพลงพื้นบ้านrongเงิงที่ยังไม่มีการบรรจุทำเต็นไว้ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์

2. ศิลปินร้องเงืงต้องการพัฒนาการแสดงพื้นบ้านให้มีรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจกับการแสดงร้องเงืงเพียง 10 เพลง ซัมเบ็ง 1 เพลง และโยเก็ตอีก 1 เพลง

3. ศิลปินร้องเงืงต้องการพัฒนาการแสดงพื้นบ้านในสามจังหวัดชายแดนใต้ให้เป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มวัฒนธรรมมลายูในพื้นที่ชายแดนใต้

4. ศิลปินร้องเงืงต้องการพัฒนาการแสดงรูปแบบใหม่ที่ใช้สำหรับแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เนื่องจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ตั้งอยู่จังหวัดนราธิวาส ในอดีตพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พร้อมด้วยสมเด็จพระราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จแปรพระราชฐานเป็นประจำทุกปี หน่วยงานราชการในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้จึงจัดการแสดงถวาย แต่เพราะสามจังหวัดชายแดนใต้มีรากวัฒนธรรมเดียวกัน ลักษณะการแสดงจึงเป็นการแสดงที่อยู่ในกลุ่มวัฒนธรรมมลายูเหมือนกัน บางครั้งจึงจัดการแสดงซ้ำกันสองหน่วยงาน ศิลปินพื้นบ้านจึงต้องสร้างสรรค์การแสดงขึ้นใหม่ (วาที ทรรศนิน, ทศนียา วิศพันธ์, 2551 : 42)

การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงระบำพื้นบ้านมลายูในภาคใต้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ปี 2520 โดยศิลปินร้องเงืง 3 ท่าน คือ ครูสุนทร ปิยวสันต์ ครูสุดา อัลอิสรีสี ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ชุด ตารีกีปัส คำว่า “ตารี” เป็นภาษามลายูแปลว่า “ระบำ” ส่วนคำว่า “กีปัส” แปลว่า “พัด” ลักษณะการแสดงเป็นการรำเกี่ยวพาราสีระหว่างคู่ชาย-หญิงโดยใช้พัดเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง (ทศนียา คัญทะชา, 2555 : 20) เมื่อการแสดงชุดตารีกีปัสเผยแพร่สู่สาธารณชนได้รับความนิยมมากจนใช้เป็นการแสดงในพิธีเปิดกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 16 เมื่อปี 2520 ซึ่งจังหวัดปัตตานีเป็นเจ้าภาพในการแข่งขันครั้งนั้น จึงทำให้ศิลปินพื้นบ้านร้องเงืงในสามจังหวัดชายแดนใต้สร้างสรรค์การแสดงประเภทระบำพื้นบ้านมลายูชุดใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย ดังนี้

1. ระบำแกแจะอูแด	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2524
2. ระบำอาเนาะดีดี	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2529
3. ตารีบาแด	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2532
4. ตารีบุหงาดูอาร์	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2534
5. ตารีวาบูลแล	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2535
6. ตารีปูฆง	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2535
7. ระบำปุตริกีปัส	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2537
8. ระบำอีแกกเก๊ะ	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2538
9. ระบำนาฏลีลาลังกาสุกะ	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2540
10. ระบำปาปลัสกีปัส	สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 2546

ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้เหล่านี้เป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยศิลปินพื้นบ้านrongเงิ่ง ในจังหวัดปัตตานีที่มีชื่อเสียง 2 ท่าน คือ ครุฑพมาศ พรหมนุชาธิป ข้าราชการบำนาญและครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 3 สาขารongเงิ่ง และครูเซาว์ จันทรจิตร ข้าราชการบำนาญและศิลปินพื้นบ้านrongเงิ่งคณะอัสลีมามา (ทักษิญา วิศพันธ์ุ. 2550 : 71-72) นอกศิลปินrongเงิ่งสองท่านนี้ยังมีศิลปินrongเงิ่งในสามจังหวัดชายแดนใต้อีกหลายท่านที่ได้สร้างสรรค์การแสดงประเภทระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ เช่น ครูพิมพ์รัตน์ กุสุมาพันธ์ุ ผู้สร้างสรรค์การแสดงชุดตารีเตียน ระบำต่อนก ระบำแหมบูริน ครูสุชาติา วัฒนเจริญ ผู้สร้างสรรค์การแสดงชุดระบำเรือกอและ จากกรากลุ่มศิลปินพื้นบ้านrongเงิ่งในสามจังหวัดชายแดนใต้การแสดงประเภทระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ได้แพร่กระจายสู่สถานศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่งในภาคใต้ที่มีการเรียนการสอนสาขาศิลปะการแสดง สาขานาฏศิลป์ไทย มีการบรรจุวิชาการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงไว้ในหลักสูตรจึงทำให้นักศึกษาได้สร้างสรรค์การแสดงประเภทระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้เป็นศิลปะการแสดงนิพนธ์เป็นผลงานจบการศึกษา เช่น ระบำทักษิณนารี ระบำตารีปทุม ระบำนกเขาเล็ก ระบำร่อนทอง ระบำสังข์ศรีสงขลา ผลงานการสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ระบำบุหงารำไป ระบำกิปัสราหนะ ระบำเซรายังเกอร์ซิง ตารีมาราคัส โยเกิดแหมบูริน ผลงานสร้างสรรค์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง ระบำมัสรีแหมบูริน ตารีลีเล็ง ระบำมาสมแระะห์ ระบำโดนดั่งซายัง ผลงานการสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นต้น (ทักษิญา คัญทะชา. 2555 : 22-24)

ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ถือเป็นนวัตกรรมทางการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ในกลุ่มวัฒนธรรมมลายูเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว ปัจจุบันยังมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ นิยมสร้างสรรค์ทั้งกลุ่มของศิลปินพื้นบ้านrongเงิ่งและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในภาคใต้แล้วยังแพร่กระจายไปสู่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคกลางของประเทศไทยอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามการแสดงประเภทนี้ยังคงรักษาเอกลักษณ์เฉพาะตามแบบชนบของการแสดงดั้งเดิมเอาไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ใช้เพลงrongเงิ่งประกอบการแสดง แต่ในการแสดงrongเงิ่งจะใช้เพลงเดี่ยวประกอบการแสดง ส่วนระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ใช้เพลงrongเงิ่ง 2-3 เพลงประกอบการแสดง

2. ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ ยังคงยึดรูปแบบการแต่งกายในวัฒนธรรมมลายู แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองมลายู บางชุดการแสดงแต่งกายเหมือนกับการแสดงrongเงิ่ง ซัมเป็ง และโยเกิด บางชุดการแสดงแต่งกายเหมือนกับของชาวพื้นเมืองมลายูโบราณในอดีตยุคที่มีการแต่งกายผู้หญิงแบบผ้าพันอก ขึ้นอยู่กับแนวคิดของการแสดงว่าการแสดงชุดนั้นได้แนวคิดมาจากประวัติศาสตร์รัฐปัตตานีโบราณหรือไม่ การแต่งกายก็จะยึดตามช่วงสมัยนั้น

3. ระบายพื้นบ้านมลายูภาคใต้ใช้นักแสดง 2 ประเภท คือ นักแสดงคู่ชาย-หญิง และใช้นักแสดงหญิงล้วน การแสดงบางชุดที่ใช้นักแสดงคู่ชาย-หญิงยังคงสื่อถึงการเกี่ยวพาราสีกันเหมือนกับการแสดงรองเง็ง ซัมเป็ง และโยเก็ด (วาที ทรัพย์สิน, ทัศนียา วิศพันธ์. 2551 : 42)

แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง

การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดงนอกจากผู้สร้างสรรค์ต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ประกอบการสร้างสรรค์แล้วยังต้องใช้ทฤษฎีในการสร้างสรรค์ด้วย การวิจัยครั้งนี้ศึกษาพัฒนาการของจำปาดะ ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดตารีจำปาดะ เพื่อใช้เป็นการแสดงที่ช่วยส่งเสริมการปลูกจำปาดะในจังหวัดสตูลและใช้แสดงในงานวันจำปาดะที่จะมีการจัดขึ้นทุกช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคมของทุกปี โดยใช้แนวคิดในการสร้างสรรค์ คือ แนวคิดในการสร้างสรรค์ระบำนาฏยรังสรรค์

แนวคิดในการสร้างสรรค์ระบำนาฏยรังสรรค์

แนวคิดในการสร้างสรรค์ระบำนาฏยรังสรรค์ เป็นแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงประเภทระบำพื้นบ้านภาคใต้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (วิทยาลัยครูสงขลา) ตั้งแต่ปี 2522 ซึ่งเป็นแนวคิดที่คณาจารย์วิชาเอกนาฏศิลป์ใช้สอนนักศึกษาในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ดังนี้

1. การหาแนวคิดในการสร้างสรรค์

แนวคิดในการสร้างสรรค์ระบำนาฏยรังสรรค์ส่วนใหญ่่นำมาจากวิถีชีวิตของกลุ่มชนในภาคใต้ เช่น การประกอบอาชีพ ความเชื่อ ประเพณี ตำนาน การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ โบราณวัตถุ กีฬาพื้นบ้าน ประวัติศาสตร์ของเมือง เป็นต้น

2. การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลทั้งจากหนังสือ เอกสาร ตำรา หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์พร้อมทั้งต้องลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามให้ได้ข้อมูลมากที่สุดเท่าที่จะหาได้ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการสร้างสรรค์

3. การนำข้อมูลวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบของการแสดง

เมื่อเก็บข้อมูลแล้วต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบของการแสดงที่จะสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ว่าเป็นรูปแบบของระบำพื้นบ้านภาคใต้ (ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนบน) หรือระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ (ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง)

4. การออกแบบท่ารำ

การออกแบบท่ารำขึ้นอยู่กับรูปแบบการแสดงที่กำหนดไว้ หากสร้างสรรค์การแสดงรูปแบบระบำพื้นบ้านภาคใต้ (ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนบน) กระทบการออกแบบท่ารำส่วนใหญ่มีรากมาจากท่ารำโนราผสมผสานกับท่านาฏศิลป์ไทย และหากสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ (ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง) กระทบการออกแบบท่ารำส่วนใหญ่มีรากมาจากการเต้นรอนเง็ง ซัมเป็ง โยเก้ต ผสมผสานกับท่านาฏศิลป์ไทย

5. การออกแบบเพลง

การออกแบบเพลงประกอบการแสดงขึ้นอยู่กับรูปแบบของการแสดงที่จะสร้างสรรค์เช่นเดียวกับการออกแบบท่ารำ หากเป็นระบำพื้นบ้านภาคใต้ (ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนบน) คณะผู้สร้างสรรค์ได้เชิญคณะนักดนตรีโนรามาดูท่ารำที่ออกแบบขึ้นใหม่พร้อมทั้งนำเสนอแนวคิดการแสดงให้นักดนตรีรับทราบเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการออกแบบเพลงประกอบการแสดง และหากเป็นระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ (ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง) ก็ใช้กระทบการเดียวกันเพียงแต่เปลี่ยนจากคณะนักดนตรีโนราเป็นคณะนักดนตรีรอนเง็ง

6. การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การออกแบบการแต่งกายต้องวิเคราะห์มาจากข้อมูลที่ได้ศึกษามา โดยไม่ใช้ความรู้สึกหรือจินตนาการที่ขาดข้อมูลอ้างอิง เครื่องแต่งกายที่ออกแบบขึ้นต้องสอดคล้องกับแนวคิด และรูปแบบการแสดง

7. นำผลงานการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

เมื่อกระทบการสร้างสรรคการแสดงชุดใหม่ขึ้นเรียบร้อย ต้องนำเสนอการแสดงครั้งแรกต่อหน้าผู้เชี่ยวชานู ทั้งปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งโปรแกรมวิชาเชิญมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์ในโปรแกรมวิชา เพื่อให้ตรวจสอบและให้คำแนะนำผลงานสร้างสรรค์ออกมามีคุณภาพมากที่สุด (ราตรี ศรีสุวรรณ. 2542 : 175 - 185)

ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์

นาฏยประดิษฐ์ หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ซึ่งมีกระบวนการตั้งแต่ การคิด ออกแบบและสร้างสรรค์ใหม่ทั้งหมด พร้อมทั้งการปรับปรุงผลงานที่มีอยู่แล้วในอดีตอีกด้วย นาฏยประดิษฐ์มีวิธีการออกแบบและสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

1. การคิดให้นาฏยศิลป์ คือ การวางกรอบแนวคิดของการออกแบบและการสร้างสรรค์ ซึ่งในการทำงานด้านนาฏยประดิษฐ์นี้สร้างสรรค์ต้องมีการวางกรอบที่ชัดเจน เช่น การ

สร้างสรรค์แสดงเพื่อใช้สำหรับงานพิธีการ การสร้างสรรค์การแสดงเพื่อส่งเสริมกิจกรรม การสร้างสรรค์การแสดงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์การแสดงเพื่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลป์ การสร้างสรรค์การแสดงเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นต้น

2. การกำหนดความคิดหลัก เมื่อนักออกแบบและสร้างสรรค์ได้กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดงแล้วต้องกำหนดความคิดหลัก ซึ่งประกอบด้วย 2 ระดับ คือ ระดับเป้าหมาย และระดับวัตถุประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ระดับเป้าหมาย คือ การที่นักออกแบบหรือผู้สร้างสรรค์กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานการแสดงครั้งนี้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด เช่น สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้สำหรับงานแต่งงาน สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างสรรค์ขึ้นเพื่ออวยพรวันเกิด สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในระดับปริญญาตรี สร้างสรรค์เพื่อใช้ในงานสงกรานต์ เป็นต้น การกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนจะทำให้ นักออกแบบหรือนักสร้างสรรค์ทำงานได้ง่ายขึ้น

2.2 ระดับวัตถุประสงค์ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการแสดงที่จะสร้างสรรค์ให้ชัดเจนว่าเราต้องสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้ขึ้นมาเพื่ออะไร เช่น การสร้างสรรค์การแสดงเพื่อใช้แสดงในงานวันเกิดการแสดงชุดนี้สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของวันเกิดรู้สึกซาบซึ้ง หรือการสร้างสรรค์การแสดงเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพปั้นหม้อ การแสดงชุดนี้สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านมาสนใจประกอบอาชีพปั้นหม้อมากขึ้น เป็นต้น

3. การประมวลข้อมูล เมื่อนักสร้างสรรค์ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์แล้วต้องเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ใช้มี 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงต้องใช้การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เป็นแรงบันดาลใจซึ่งเป็นข้อมูลแรกที่ทำให้ นักสร้างสรรค์มีความประทับใจจนเป็นแรงบันดาลใจให้ต้องการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุดนี้ เช่น นักสร้างสรรค์ได้เห็นการรำโนราในพิธีกรรมโรงครู มีความประทับใจจึงอยากทำการแสดงที่มาจากความเชื่อของโนราโรงครู เป็นต้น

4. การกำหนดขอบเขต เป็นการวางกรอบในการสร้างสรรค์ให้ชัดเจนทั้งในด้านข้อมูลที่จะนำมาสร้างสรรค์ควรวางขอบเขตจากปีไหนถึงปีไหน กำหนดจำนวนนักแสดง ความยาวของการแสดง กำหนดจำนวนงบประมาณที่ใช้ กำหนดลักษณะของเพลง ดนตรี กำหนดลักษณะของเครื่องแต่งกาย หากได้กำหนดขอบเขตไว้ชัดเจนจะทำให้ทำงานง่ายขึ้น

5. การกำหนดรูปแบบ การกำหนดรูปแบบการแสดงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักสร้างสรรค์ทั้งหมด แต่ต้องประกอบไปด้วยข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาด้วยจึงสามารถกำหนดรูปแบบการแสดงที่ชัดเจนได้ ซึ่งบางครั้งนักสร้างสรรค์ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบหรือสร้างสรรค์ทุกรูปแบบ แต่ก็จำเป็นต้องทดลองเพราะนักออกแบบที่ดีไม่ควรทำงานสร้างสรรค์จาก

ความต้องการของตัวเองทั้งหมด แต่ควรสร้างสรรค์จากข้อมูลที่ได้มี ลักษณะของรูปแบบการแสดงมีหลายประเภท ได้แก่

5.1 การกำหนดให้อยู่ในหนึ่งจารีต คือ การเลือกออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงเพียงหนึ่งรูปแบบ เช่น การรำอวยพร นักสร้างสรรค์ก็นำลักษณะจารีตของการรำอวยพรชุดอื่น ๆ มาวิเคราะห์ เช่น รำประกอบการบรรเลงดนตรีช่วงแรก ช่วงกลางรำประกอบบทร้องหรือเป็นการรำตีบท และช่วงท้ายรำเพลงร่ำแล้วเข้าหลังเวที เป็นต้น เมื่อเรากำหนดรูปแบบหรือสร้างสรรค์การแสดงประเภทการรำอวยพรจึงกำหนดให้ใช้จารีตของการแสดงรูปแบบนี้

5.2 การกำหนดให้เป็นการผสมผสานหลายจารีต คือ การนำหลาย ๆ จารีตมาผสมผสานกันให้เป็นการแสดงรูปแบบใหม่ เช่น นำนาฏศิลป์ไทยมาผสมกับคอนเทมเพอราลีแดนซ์ การนำนาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับบัลเลต์ หรือการนำฟ้อนภาคเหนือมาผสมผสานกับคอนเทมเพอราลีแดนซ์ เป็นต้น

5.3 กำหนดให้ประยุกต์จากจารีตเดิม คือ การวิเคราะห์ลักษณะการแสดงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยสังเคราะห์ลักษณะอันโดดเด่นของการแสดงรูปแบบนั้นแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบหรือสร้างสรรค์ให้เกิดการแสดงรูปแบบใหม่

5.4 การกำหนดให้อยู่นอกจารีตเดิม เป็นการสร้างสรรค์การแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อเป็นการพัฒนาการแสดงให้เข้ากับยุคสมัย เช่น การแสดงพื้นบ้านบางประเภทไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน นักออกแบบหรือสร้างสรรค์ก็ต้องพัฒนาสร้างสรรค์รูปแบบใหม่เพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

6. การกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งนอกจากการกำหนดรูปแบบการแสดงแล้ว นักออกแบบหรือสร้างสรรค์ต้องกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างละเอียดด้วย เช่น นักแสดงจำนวน 10 คน เป็นนักแสดงผู้หญิง 5 คน เป็นนักแสดงผู้ชาย 5 คน เพลงประกอบการแสดงช่วงแรกจังหวะช้า ช่วงที่สองจังหวะปานกลาง ส่วนช่วงที่สามบรรเลงจังหวะเร็ว เครื่องดนตรีที่ใช้เป็นเครื่องดนตรีอะไรบ้าง เป็นเพลงอะไร เสื้อผ้าใช้สีอะไร เป็นต้น

7. การออกแบบนาฏศิลป์ หรือสร้างสรรค์การแสดง คล้ายคลึงกับการออกแบบทางทัศนศิลป์ ซึ่งเวทีการแสดงเปรียบเสมือนเฟรมภาพ ดังนั้นจึงต้องนำทฤษฎีทัศนศิลป์มาใช้ในการออกแบบหรือสร้างสรรค์การแสดงด้วย ทั้งเรื่องขององค์ประกอบศิลป์ เช่น เส้น จุด รูปทรง สี เป็นต้น และการจัดองค์ประกอบศิลป์ เช่น ความมีเอกภาพ ความสมดุล ความกลมกลืน ความแตกต่าง

8. ทฤษฎีแห่งการเคลื่อนไหว เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสามารถนำมาใช้สำหรับการออกแบบหรือสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี เช่น การใช้พลังในรูปแบบต่าง เช่น ความแรงของพลัง การเน้นพลัง ลักษณะของการใช้พลังแบบต่าง ๆ

เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้ที่ว่างในการเคลื่อนไหว เช่น ตำแหน่งการเคลื่อนไหว ขนาดของการเคลื่อนไหว และทิศทางของการเคลื่อนไหว เป็นต้น (สุรพล วิรุฬห์รักษ์. 2547 : 225 - 249)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ เป็นวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ การศึกษาพัฒนาการเจริญเติบโตของจำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดตารีจำปาตะ โดยคณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. การกำหนดพื้นที่ในการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบความแม่นยำตรงและความเชื่อถือได้ของข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดพื้นที่ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ คณะผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นสวนจำปาตะต้นแบบของนายสาและ หมายปันจอร์ สาเหตุที่คัดเลือกศึกษาในพื้นที่นี้เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ปลูกจำปาตะมากที่สุดจังหวัดสตูล และนายสาและ หมายปันจอร์ เป็นเกษตรกรที่มีความเชี่ยวชาญในการปลูกจำปาตะจนได้รับรางวัลในการประกวดจำปาตะ ในงานวันจำปาตะ ของอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ เป็นวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) คณะผู้วิจัยต้องศึกษาพัฒนาการของต้นจำปาตะตั้งแต่การปลูก ใส่ปุ๋ย รดน้ำ ตัดแต่งกิ่ง บำรุงรักษาผลจำปาตะ และการเก็บเกี่ยว เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์เป็นการแสดง 1 ชุด คือ ตารีจำปาตะ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกร โดยประชากรกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลวิธีการปลูกต้นจำปาตะ การบำรุงรักษาตั้งแต่ การใส่ปุ๋ย การรดน้ำ การตัดแต่งกิ่ง การดูแลรักษาผลจำปาตะ และการเก็บเกี่ยวผลจำปาตะ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือก นายสาและ หมาดป็นจอร์ สาเหตุที่คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกเกษตรกรท่านนี้ เนื่องจากนายสาและ หมาดป็นจอร์ เป็นเกษตรกรผู้ที่ศึกษาทดลองและพัฒนาการปลูกจำปาตะ ขยายพันธ์ จนได้เปิดสวนของตนเองเป็นศูนย์การเรียนรู้การปลูกจำปาตะ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกจำปาตะให้เกษตรกรสนใจมาเรียนรู้

2. กลุ่มนักแสดงต้นแบบ ประชากรกลุ่มนี้คณะผู้วิจัยใช้เป็นต้นแบบในการออกแบบท่ารำการ แสดงชุดตรีจำปาตะ ประชากรกลุ่มนี้ต้องมีทักษะทางด้านการแสดง คณะผู้วิจัยจึงใช้นักศึกษา โปรแกรมมิชานาฏศิลป์และการแสดง หลักสูตรนาฏยรังสรรค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 10 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 5 คน และนักแสดงหญิง จำนวน 5 คน โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายณัฐกานต์ ฤทธิ์ฉิม
2. นายวีระชาติ แดงจันทร์
3. นายปริญญา สุทธิวิสัย
4. นายพัชรกรณ์ คำทอง
5. นายสิทธิพร มุสิกะสง
6. นางสาวศิริรัตน์ ปันทะรัตน์
7. นางสาวกนกวรรณ รักษาผล
8. นางสาวโนชา ชูช่วย
9. นางสาววิชุดา เลื่อนแป้น
10. นางสาวศรารวรรณ จันทร์แสง

3. กลุ่มนักแสดงในชุมชนตำบลควนโดน การใช้ประชากรกลุ่มนี้คณะผู้วิจัยต้องการนำการแสดงชุดตรีจำปาตะ ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์จากการวิจัยครั้งนี้ถ่ายทอดให้กับนักแสดงในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อให้นักแสดงในชุมชนได้นำไปใช้แสดงในงานวันจำปาตะ ซึ่งอำเภอควนโดนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอและหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดสตูลจัดงานนี้ขึ้นเป็นประจำทุกปี คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงทั้งหมดจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นนักเรียนจากโรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสุ่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ เป็นการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) คณะผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตัวผู้วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้วิจัยจำนวน 2 คน โดยคณะผู้วิจัยต้องทำหน้าที่ในสำรวจพื้นที่วิจัย ตั้งคำถามที่ใช้ในการวิจัย การบันทึกข้อมูล การสังเกต การกำหนดรูปแบบการแสดงผล การออกแบบท่ารำ ออกแบบการแต่งกาย การควบคุมการออกแบบเพลงประกอบการแสดง การออกแบบแถว การกำหนดการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง การกำหนดจำนวนนักแสดง การกำหนดเวลาที่ใช้สำหรับการแสดง และการถ่ายทอดการแสดง

2. แบบสอบถามแบบไม่มีโครงสร้าง

คณะผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามแบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบไม่เป็นทางการ เพราะต้องการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีลักษณะถามตอบในรูปแบบการสนทนากัน ส่วนการตั้งคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกนำมาวิเคราะห์สำหรับใช้ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดตารีจำปาตะ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

- (1) วิธีการปลูกต้นจำปาตะ
- (2) วิธีการบำรุงรักษาต้นจำปาตะ
- (3) วิธีการสานโครีะ
- (4) วิธีการป้องกันแมลงวันทอง
- (5) วิธีการเก็บเกี่ยวจำปาตะ

3. การสังเกต

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ใช้การสังเกต 2 รูปแบบ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง โดยช่วงแรกเป็นการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการปลูก วิธีการบำรุงรักษาต้นจำปาตะ การใส่โครีะป้องกันแมลงวันทอง และการเก็บเกี่ยวผลจำปาตะ ซึ่งในช่วงแรกใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ส่วนช่วงที่สองเป็นการสร้างสรรค์การแสดง ซึ่งประกอบด้วยการออกแบบท่ารำ การออกแบบเครื่องแต่งกาย การควบคุมการออกแบบเพลงประกอบการแสดง การออกแบบแถว

การกำหนดการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง การกำหนดจำนวนนักแสดง การกำหนดเวลาที่ใช้สำหรับการแสดง และการถ่ายทอดการแสดงให้กับนักแสดงในชุมชนใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

4. การสนทนากลุ่ม

การวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ เป็นการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) คณะผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มในขั้นตอนการสร้างสรรค การแสดงชุดตารีจำปาตะ โดยมีกลุ่มผู้เข้าร่วม คือ นักแสดงต้นแบบ นักดนตรี ศิลปินพื้นบ้าน ร่องเงงที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค ข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มคณะนักวิจัยจะนำมาเป็น ข้อมูลประกอบใช้สำหรับการสร้างสรรคการแสดงชุดตารีจำปาตะ

5. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

การวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ เป็นการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) คณะผู้วิจัยใช้แบบบันทึกข้อมูล 3 ประเภท คือ บันทึกข้อมูลไว้ในสมุดบันทึก และกล้องถ่ายรูปสำหรับบันทึกเป็นภาพนิ่ง และกล้องวีดีโอสำหรับ บันทึกภาพเคลื่อนไหว ข้อมูลส่วนของการศึกษาพัฒนาการของต้นจำปาตะจะบันทึกในสมุดบันทึก และภาพนิ่ง ส่วนข้อมูลการสร้างสรรคการแสดงใช้การบันทึกเป็นภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารี จำปาตะ คณะผู้วิจัยนำวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาแบ่งช่วงในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการจำปาตะ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บ ข้อมูลจากศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล โดยมีนายสาและ หมาดปันจอร์ เป็นเจ้าของสวน ซึ่งภายในศูนย์การ เรียนรู้ของนายสาและ หมาดปันจอร์ ได้จัดองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกจำปาตะ โดยจัดทำเป็นป้าย องค์ความรู้เกี่ยวกับจำปาตะทั้งหมด เพื่อให้เกษตรกรที่มีความสนใจปลูกจำปาตะได้ศึกษาแล้ว สามารถนำองค์ความรู้นี้ไปใช้สำหรับทำสวนจำปาตะด้วยตนเองได้ ซึ่งป้ายองค์ความรู้จะให้ข้อมูลดังนี้

- (1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจำปาตะ
- (2) วิธีการปลูกจำปาตะ

- (3) การตัดแต่งกิ่งจำปาตะ
- (4) การให้ปุ๋ย
- (5) การให้น้ำ
- (6) การบริหารจัดการกับศัตรูพืช
- (7) การพัฒนาคุณภาพผลผลิตจำปาตะโดยการใส่โคโร๊ะ
- (8) วิธีการสานโคโร๊ะ
- (9) การขยายพันธุ์
- (10) พันธุ์จำปาตะ

นอกจากการติดป้ายให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการปลูกจำปาตะภายในสวนแล้ว นายสาและเจ้าของสวนยังเป็นผู้แนะนำและให้ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกจำปาตะด้วยตนเองทุกขั้นตอนอีกด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนนี้สำคัญมาก เนื่องจากคณะผู้วิจัยต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของจำปาตะมาวิเคราะห์เพื่อใช้สำหรับการสร้างสรรค์การแสดง

ช่วงที่ 2 การศึกษาการแสดงดั้งเดิมที่มีในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงนี้ คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจปรากฏว่า อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม คือ ดาระ คณะผู้วิจัยต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงดาระในประเด็นดังต่อไปนี้

- (1) ประวัติการแสดงดาระ
- (2) กระบวนท่ารำ
- (3) การแต่งกาย
- (4) เพลงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง
- (5) ศิลปินผู้ถ่ายทอด

ช่วงที่ 3 การสร้างสรรค์ดารีจำปาตะ ช่วงนี้คณะผู้วิจัยได้มีการสนทนากลุ่มกัน โดยนำข้อมูลในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 มาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดดารีจำปาตะ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

- (1) การกำหนดรูปแบบของการแสดง
- (2) แบ่งโครงสร้างของการแสดง
- (3) การกำหนดนักแสดง
- (4) ออกแบบท่ารำ
- (5) กำหนดดนตรีและเพลงประกอบการแสดง
- (6) การออกแบบเครื่องแต่งกาย
- (7) การกำหนดอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง

วิธีการตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูล

วิธีการตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูลในการวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 แล้วเว้นระยะห่างจึงลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 2 โดยทดลองใช้คำถามเดิมถามซ้ำเพื่อตรวจสอบความแม่นยำว่าข้อมูล จากนั้นเมื่อนำข้อมูลมาสร้างสรรค์การแสดงชุดตารีจำปาตะหลังจากสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ต้องแสดงให้เห็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดงพื้นบ้านรองเง็งและดาระเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเผยแพร่ในงานวันจำปาตะ วันที่ 22 สิงหาคม 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกการสังเกต การสนทนากลุ่ม การบันทึกเป็นภาพนิ่ง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว โดยคณะผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเด็นใหญ่ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นพัฒนาการของจำปาตะ ซึ่งต้องวิเคราะห์ตั้งแต่วิธีปลูกต้นจำปาตะ การดูแลรักษา การให้ปุ๋ย การให้น้ำ การตัดแต่งกิ่ง การใส่โคโร๊ะ และการเก็บเกี่ยว หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้วคณะผู้วิจัยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเป็นเชิงพรรณนาพร้อมมีภาพประกอบ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการสร้างสรรค์การแสดง หลังจากนำข้อมูลในประเด็นพัฒนาการของจำปาตะแล้ว คณะผู้วิจัยต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการออกแบบการแสดงชุดตารีจำปาตะ ซึ่งนำวิเคราะห์อีกครั้งโดยใช้ทฤษฎีการแสดงสร้างสรรค์การแสดงตั้งแต่ ขั้นตอนการกำหนดรูปแบบของการแสดง การแบ่งโครงสร้างของการแสดง การกำหนดนักแสดง การออกแบบท่ารำ การกำหนดดนตรีและเพลงประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การกำหนดอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาพัฒนาการจำปาตะสู่การสร้างสรรค์ผลงาน : ตาริจำปาตะ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ การศึกษาพัฒนาการเจริญเติบโตของจำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดตาริจำปาตะ ซึ่งเป็นวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) จากการศึกษาปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาการของจำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
2. การสร้างสรรค์การแสดงชุดตาริจำปาตะ

พัฒนาการของจำปาตะ อำเภอควนโดน จังหวัดสงขลา

จำปาตะเป็นพืชนำร่องของจังหวัดสตูล มีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น 1,200 ไร่ นิยมปลูกมากในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จำปาตะมีชื่อสามัญว่า Champeak มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Artocarpua Integer Merr. และมีชื่อท้องถิ่นภาคใต้ว่า จำตะ จำปาตะเป็นผลไม้พื้นเมืองที่เกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้พันธุ์มาจากประเทศอินโดนีเซีย แต่เดิมชาวบ้านซื้อผลสดมาทานแล้วนำเมล็ดมาเพาะปลูกจากปลูกเพื่อทานกันในครัวเรือนพัฒนาจนปลูกเพื่อขาย จำปาตะเป็นพืชที่ปลูกได้ดีในลักษณะพื้นที่ที่มีฝนตกชุก ดินร่วนดำ เนื้อดินลึก มีอินทรีวัตถุมากในดิน ระบายน้ำและอากาศถ่ายเทดี แต่จำปาตะไม่ชอบพื้นที่ที่มีน้ำขังนาน ๆ นอกจากนั้นจำปาตะยังเป็นพืชตระกูลเดียวกับขนุน สามารถทาบกิ่งหรือเสียบยอดไปมาซึ่งกันและกันได้ เป็นผลไม้ที่มีลำต้นสูงขนาด 10 - 20 เมตร เปลือกของลำต้นสีน้ำตาลปนเทา ออกผลตามลำต้นและกิ่ง ใบมีลักษณะเป็นรูปไข่สีเขียวเป็นมัน มีขนเล็ก ๆ สีน้ำตาล ดอกตัวผู้เป็นทรงกระบอก ส่วนดอกตัวเมียสีน้ำตาลปนเหลืองรูปทรงกระบอกมีกลิ่นหอมรุนแรง จำปาตะสามารถออกดอกติดผลที่ลำต้นและใต้ท้องกิ่งแก่ขนาดใหญ่ผลที่เกิดตามลำต้นคุณภาพดีกว่าผลที่ติดท้องกิ่ง และผลที่ติดตามลำต้นต่ำเกือบถึงพื้นจะมีคุณภาพดีกว่าผลที่ติดตามลำต้นแต่อยู่สูง ลักษณะของผลที่ติดตามท้องกิ่งจะมีรูปร่างภายนอกคล้ายขนุนมากจนบางครั้งเรียกว่า “ขนุนจำปาตะ” เกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้ขยายพันธุ์จำปาตะออกมามากมายจนเป็นผลไม้ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นของดีประจำจังหวัดสตูลชนิดหนึ่ง ปัจจุบันจำปาตะอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีหลากหลายสายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ขวัญสตูล พันธุ์สตูลสีทอง พันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์ทองเพชร พันธุ์ดอกโดน และพันธุ์วันทอง เป็นต้น

จำปาตะ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล มีขั้นตอนการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ดังนี้

1. การปลูกจำปาตะ

การปลูกจำปาตะของเกษตรกร อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล เริ่มจากการขุดหลุมให้มีขนาด 1 X 1 X 1 เมตร จากนั้นนำปุ๋ยสูตรร็อกฟอสเฟส (0 - 3 - 0) ประมาณ 300 - 500 กรัม มารองไว้ก้นหลุม และนำปุ๋ยคอกผสมกับปุ๋ยหมักคลุกเคล้าให้เข้ากันกับดิน แล้วทิ้งไว้ประมาณ 3 - 4 สัปดาห์ เพื่อให้ดินกับปุ๋ยผสมกันจนมีอินทรีย์ในดินจึงสามารถนำต้นพันธุ์จำปาตะมาปลูกได้

2. การให้น้ำ

ต้นจำปาตะที่ปลูกใหม่หากฝนไม่ตกต้องรดน้ำทุกวันให้ชุ่มฉ่ำอยู่เสมอประมาณ 1 เดือน หลังจากนั้นเปลี่ยนเป็น 2 - 3 วันรดน้ำ 1 ครั้ง สังเกตจนกระทั่งต้นพันธุ์จำปาตะสามารถตั้งตัวได้ จึงเปลี่ยนเป็นรดน้ำ 5 - 7 วันต่อครั้งจนจำปาตะมีอายุ 1 ปี จากนั้นจึงปล่อยตามธรรมชาติ แต่ในช่วงฤดูแล้งต้องให้น้ำตามความเหมาะสม แต่อย่าให้น้ำเยอะจนน้ำขังเพราะจำปาตะไม่สามารถทนกับสภาพน้ำขังได้

3. การให้ปุ๋ย

ปุ๋ยที่ใช้สำหรับจำปาตะ ต้องเป็นปุ๋ยที่ใช้บำรุงดินและเป็นปุ๋ยที่ผสมระหว่างปุ๋ยอินทรีย์กับปุ๋ยอนินทรีย์ เพราะจะทำให้ดินสามารถอุ้มน้ำและช่วยให้รากจำปาตะอุ้มน้ำได้ดี การใส่ปุ๋ยหลังต้องใส่หลังจากปลูกจำปาตะแล้วประมาณ 5 - 6 ปี และก่อนจะเก็บผลผลิตประมาณ 2 เดือน ต้องใส่ปุ๋ยอีกครั้ง โดยใช้ปุ๋ยสูตร 13 - 13 - 21 โรยรอบ ๆ โคนต้นเพื่อบำรุงให้จำปาตะมีรสหวาน

4. การตัดแต่งกิ่ง

จำปาตะต้องตัดแต่งกิ่งอย่างประณีตตั้งแต่ต้นเล็ก ๆ และตัดแต่งกิ่งไปเรื่อย ๆ จนจำปาตะสามารถให้ผลผลิต ลักษณะของกิ่งที่จะต้องตัดออกคือกิ่งแห้งตาย ซึ่งเป็นกิ่งที่มีโรคจึงต้องตัดนั้นทิ้งเพื่อป้องกันไม่ให้โรคลุกลามไปกิ่งอื่น และต้องตัดกิ่งเล็ก ๆ ออกบ้างเพื่อให้แสงแดดส่องผ่านได้ประมาณ 30 - 40 %

5. การขยายพันธุ์จำปาตะ

จำปาตะเป็นพืชตระกูลเดียวกับขนุน สามารถขยายพันธุ์ได้ 3 ลักษณะ คือ ขยายพันธุ์โดยการเสียบยอด การทาบกิ่ง และการเพาะเมล็ด ปัจจุบันจำปาตะจังหวัดสตูลได้มีการขยายพันธุ์ไว้ทั้งหมดจำนวน 6 ชนิด คือ พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์ขวัญสตูล พันธุ์ดอกโดน พันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์ทองเกษตร พันธุ์วังทอง

6. การจัดการกับศัตรูพืช

การจัดการศัตรูพืชในสวนจำปาตะ คือ การใช้วิธีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยสำรวจระบบนิเวศภายในสวนจำปาตะ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการป้องกันและกำจัดศัตรูถูกต้อง เริ่มจากการสำรวจแมลงที่อยู่ตามธรรมชาติและแมลงที่เป็นศัตรูพืชของจำปาตะว่ามีมากน้อยเพียงใด หากมีในปริมาณที่ไม่มากนักไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีฉีดพ่น แต่ถ้าเริ่มมีแนวโน้มจะมีมากขึ้นต้องป้องกันด้วยการใช้สารเคมีกำจัดเฉพาะบริเวณที่คาดว่าจะระบาด หรืออาจใช้สมุนไพรที่มีส่วนผสมของหางไหล หนอนตายยาก สะเดา หมักประมาณ 3 สัปดาห์ ฉีดพ่นป้องกันการระบาด หากจำปาตะมีโรครากเน่าให้ใช้น้ำส้มควันไม้ปริมาณ 1 ลิตร ผสมกับน้ำปริมาณ 100 ลิตร รดบริเวณโคนต้น ส่วนการกำจัดแมลงวันทองที่มีผลต่อผลิตของจำปาตะให้ใช้ไคร้ผสมผลจำปาตะเพื่อป้องกัน

7. การเก็บเกี่ยวจำปาตะ

การเก็บเกี่ยวจำปาตะสามารถทำได้ 5 วิธี คือ วิธีแรกสังเกตใบเลี้ยงของผลจำปาตะ ถ้าใบเปลี่ยนสีจากสีเขียวเป็นสีเหลืองสามารถเก็บผลจำปาตะได้ วิธีที่สองให้สังเกตสีของขั้วผลจำปาตะหากเปลี่ยนสีเขียวเป็นสีเหลืองคล้ำก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ วิธีที่สามใช้เล็บหรือวัตถุสะกิดผลของจำปาตะ หากยางบริเวณผิวไหลออกมาเป็นสีใส ไม่ใช่ยางสีขาวขุ่นสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ วิธีที่สี่สามารถสังเกตจากเสียงของผลจำปาตะ หากใช้นิ้วตีผลจำปาตะมีเสียงดังป๊อก ๆ แสดงว่าผลแก่สามารถเก็บเกี่ยวได้แล้ว และวิธีที่ห้าใช้การทำสัญลักษณ์ในจำปาตะแต่ละรุ่นไว้จะได้ไม่เก็บจำปาตะอ่อน วิธีการเก็บเกี่ยวใช้มีดตัดบริเวณก้านของผลที่ติดกับลำต้น

ปัจจุบันจังหวัดสตูลมีพื้นที่ปลูกจำปาตะประมาณ 1,200 ไร่ โดยนิยมปลูกมากในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล สาเหตุที่ทางจังหวัดส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกจำปาตะมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันราคาขายตกต่ำเพราะยางล้นตลาด จังหวัดสตูลจึงใช้จำปาตะเป็นพืชนำร่องที่ช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้กับเกษตรกรในจังหวัด พร้อมทั้งมีการศึกษาคุณภาพประโยชน์ของจำปาตะในประเด็นต่าง ๆ มากมาย เช่น คุณค่าทางยารักษาโรค คุณค่าทางโภชนาการ นอกจากนี้ยังนำจำปาตะไปแปรรูปเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าต่าง ๆ ได้แก่ จำปาตะทอด กาแฟเมล็ดจำปาตะ แยมจำปาตะ สบู่จำปาตะ

ผ้ามัดย้อมจากสีที่ได้จากต้นจำปาตะ กลองที่ผลิตจากลำต้นของจำปาตะ เป็นต้น ซึ่งผลผลิตที่ได้จากจำปาตะเหล่านี้ทางจังหวัดสตูลจะนำมาโชว์ภายใน งานวันจำปาตะ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม เป็นประจำทุกปีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและส่งเสริมการปลูกจำปาตะ

การสร้างสรรค้การแสดงชุดตารีจำปาตะ

การสร้างสรรค้การแสดงชุดตารีจำปาตะเป็นการนวัตกรรมใหม่ที่พัฒนาขึ้นจากการประกอบอาชีพการปลูกจำปาตะของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค้ คือ การใช้การแสดงเป็นสื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการปลูกจำปาตะ โดยมีกระบวนการสร้างสรรค้ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดแนวคิดของการแสดง

การสร้างสรรค้การแสดงชุดตารีจำปาตะได้แนวคิดมาจากอาชีพการทำสวนจำปาตะของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นจำปาตะเป็นพืชนำร่องที่จังหวัดสตูลเร่งการส่งเสริมให้เกษตรกรในจังหวัดสตูลปลูกมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาราคายางตกต่ำและจำปาตะก็เป็นผลไม้พื้นเมืองประจำจังหวัดสตูลด้วย

2. การศึกษาข้อมูล

การสร้างสรรค้ผลงานการแสดงชุดตารีจำปาตะ ซึ่งเป็นการแสดงที่ได้แนวคิดมาจากการทำสวนจำปาตะของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ผู้สร้างสรรค้จึงลงพื้นที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำปาตะและบริบททางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ใช้ประกอบในการสร้างสรรค้การแสดง โดยมีเนื้อหาของการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 พัฒนาการจำปาตะจังหวัดสตูล

จำปาตะจังหวัดสตูลเป็นพันธุ์พืชที่นำเข้ามาจากประเทศอินโดนีเซีย แต่เดิมชาวบ้านซื้อผลสดมาทาน เมื่อพบว่าจำปาตะมีรสชาติหวานกรอบอร่อยจึงนำเมล็ดไปเพาะพันธุ์เพื่อทดลองปลูก เริ่มจากปลูกเพื่อกินจนพัฒนาปลูกเพื่อขาย ปัจจุบันจังหวัดสตูลมีพื้นที่ปลูกจำปาตะประมาณ 1,200 ไร่ นิยมปลูกมากในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน พัฒนาการของจำปาตะตั้งแต่ปลูกจนสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มีทั้งหมด 8 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากชุดหลุมลึกขนาด 1 X 1 X 1 เมตร

ขั้นตอนที่ 2 นำปุ๋ยสูตรร็อกฟอสเฟส (0 - 3 - 0) ประมาณ 300 - 500 กรัมมารองก้นหลุมเพื่อให้ปุ๋ยซึมลงดินและนำปุ๋ยหมักกับปุ๋ยคอกมาผสมกับดินที่ขุดมาจากหลุมแล้วทิ้งเอาไว้ประมาณ 3 - 4 สัปดาห์จึงนำต้นพันธุ์มาปลูก

ขั้นตอนที่ 3 พรวนดินบริเวณรอบ ๆ โคนต้นเพื่อเตรียมให้น้ำ

ขั้นตอนที่ 4 หลังจากพรวนดินก็ให้น้ำ ต้นจำปาตะที่เพิ่งปลูกต้องให้น้ำทุกวันจนครบ 1 เดือน หลังจากนั้นเปลี่ยนเป็นรดน้ำ 5 - 7 วันต่อครั้งจนจำปาตะมีอายุ 1 ปี จึงสามารถปล่อยตามธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 5 การให้ปุ๋ยต้องให้หลังจากจำปาตะมีอายุ 5 - 6 ปี และก่อนที่จำปาตะจะเก็บเกี่ยวได้ก่อน 2 เดือน เพื่อให้เนื้อจำปาตะมีรสหวาน ปุ๋ยที่ใช้สำหรับบำรุงจำปาตะสูตร 13 - 13 - 21 วิธีการใส่ปุ๋ยนำปุ๋ยโรยรอบ ๆ โคนต้นจำปาตะ

ขั้นตอนที่ 6 การตัดแต่งกิ่ง เมื่อต้นจำปาตะโตสักระยะจะต้องตัดแต่งกิ่งให้เป็นพุ่มเพื่อให้แสงสว่างส่องถึงลำต้นประมาณ 30 - 40 %

ขั้นตอนที่ 7 การป้องกันและปราบศัตรูพืช โดยต้องคอยสำรวจหากมีกิ่งแห้งแสดงว่าจำปาตะกำลังเป็นโรคต้องตัดกิ่งนั้นออกแล้วใช้สารเคมีพ่น และเมื่อจำปาตะออกผลให้ใช้โครีะ ซึ่งเป็นทางมะพร้าวสานเป็นลายขัดมีลักษณะเป็นทรงกระบอกยาวประมาณ 2 ฟุต นำมาสวมผลจำปาตะไว้ การใส่โครีะเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของเกษตรกรจังหวัดสตูลทำขึ้นเพื่อป้องกันแมลงวันทอง ซึ่งเป็นศัตรูพืชของจำปาตะ เมื่อนำโครีะไปสวมผลจำปาตะและสีของโครีะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาลจะทำให้แมลงวันทองกลัวไม่กล้าเจาะผลจำปาตะ

ขั้นตอนที่ 8 การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเก็บเกี่ยวจำปาตะใช้การตัดกับมีดบริเวณก้านของผลที่ติดกับลำต้น

2.2 ศึกษาบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

การสร้างสรรคผลงานการแสดงที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนจำเป็นต้องศึกษาบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ร้อยละ 90 เป็นชาวมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนการแสดงพื้นบ้านที่โดดเด่นในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล คือ ดาระ ซึ่งดาระเป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ในกลุ่มวัฒนธรรมมลายู ลักษณะการแสดงเป็นการเต้นรำเกี่ยวพาราสีของคู่ชาย - หญิงประกอบการร้องเพลง เนื้อร้องเป็นภาษามลายูโบราณ ประกอบการบรรเลงรำมะนาจำนวน 3 - 4 ใบ แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองมลายู และนักแสดงผู้หญิงถือผ้าเช็ดหน้ามือซ้ายขณะแสดง โดยหนีบไว้ระหว่างนิ้วกลางและนิ้วนาง ดาระเป็นการแสดงพื้นบ้านที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศซาอุดีอาระเบียในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง แต่เดิมใช้ผู้ชายแสดงล้วน

และนิยมนั่งรำ ต่อมาชาวพื้นถิ่นจึงปรับปรุงจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของควนโดน ลักษณะเด่นของท่าดาระ คือ การรำเป็นคู่ชายหญิง สวนกันระหว่างคู่ชาย – หญิง การนั่งรำ และการเขย่งเท้า ในสมัยโบราณเพลงดาระในพื้นที่อำเภอควนโดนมีมากกว่า 100 เพลง แต่ปัจจุบันนิยมเล่นกันเพียง 5 เพลงเท่านั้น คือ เพลงตาเบ๊ะงาเง๊ะ เพลงอมมาจารีกำ เพลงดิดยาโดनिया เพลงซีฟาดดารี กันตง และเพลงฮอตามี

การสืบสานดาระในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ปัจจุบันต้องอาศัยสถานศึกษาเป็นผู้สืบสาน เนื่องจากความเชื่อทางศาสนาอิสลามไม่สามารถร้องรำทำเพลงได้ศิลปินจึงไม่สามารถฝึกซ้อมหรือถ่ายทอดได้ชุมชน ศิลปินที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน คือ นางสมศรี ขอบกิจ ซึ่งท่านเป็นข้าราชการครูของโรงเรียนควนโดนวิทยา สอนวิชาคาหกรรมแต่มีความชื่นชอบดาระจึงไปขอรับการถ่ายทอดจาก นายทอง มาลินี (ถึงแก่กรรม) ซึ่งเป็นศิลปินพื้นบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากโต๊ะครูเปีย ซึ่งเป็นศิลปินคนแรกที่นำดาระเข้ามาแสดงในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล บางครั้งนางสมศรี ขอบกิจ ได้เชิญ นายทอง มาลินี (ถึงแก่กรรม) มาถ่ายทอดดาระทั้งการร้อง การรำและการบรรเลงดนตรีให้กับนักเรียนในโรงเรียนควนโดนวิทยา เพื่อช่วยเหลือศิลปินพื้นบ้านอาวุโส เนื่องจากการแสดงดาระเป็นความสุขทางใจของท่าน แต่ท่านไม่สามารถจะแสดงได้ในชุมชน จึงใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ในการฝึกซ้อม ถ่ายทอด ปัจจุบันโรงเรียนควนโดนวิทยากลายเป็นสถานศึกษาที่อนุรักษ์ศิลปะการแสดงท้องถิ่นเอาไว้จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

3. การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบของการแสดง

จากข้อมูลพัฒนาการของจำปาตะและบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบการแสดงที่จะสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ได้ คือ รูปแบบของการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ต้องเป็นการแสดงประเภท “ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้” เนื่องจากชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เป็นกลุ่มชนชาวมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือชาวใต้เรียกว่า “ชาวไทยมุสลิม” ดังนั้นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ต้องเป็นการแสดงที่สอดคล้องวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และข้อมูลพัฒนาการของจำปาตะตั้งแต่การปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิตสามารถนำมาวิเคราะห์แบ่งโครงสร้างการแสดงออกเป็น 3 ช่วงได้ดังนี้

ช่วงที่ 1 การปลูกจำปาตะ สื่อถึงวิธีการปลูกจำปาตะ ตั้งแต่การแบกจอบออกจากบ้านมายังสวนจำปาตะ การขุดหลุม การนำต้นพันธุ์จำปาตะมาปลูก

ช่วงที่ 2 การดูแลรักษา สื่อถึงการพรวนดิน การให้ปุ๋ย การให้น้ำ การตัดแต่งกิ่ง การออกดอกออกผล และการใส่ปุ๋ย

ช่วงที่ 3 การเก็บเกี่ยวผลผลิต สื่อถึงการเก็บเกี่ยวผลจำปาตะและการໂໜ່ผล
จำปาตะ

4. การออกแบบท่ารำ

การแสดงชุดตารีจำปาตะ เป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบ ระบายพื้นบ้าน
มลายูภาคใต้ ซึ่งแบ่งโครงสร้างของการแสดงออกเป็น 3 ช่วง โดยการออกแบบท่ารำจะออกแบบ
ที่ละช่วงของการแสดง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ช่วงที่ 1 การปลูกจำปาตะ สื่อถึงวิธีการปลูกจำปาตะ ตั้งแต่การแบบจอบออก
จากบ้านมาสวนจำปาตะ การขุดหลุม การนำต้นพันธุ์จำปาตะมาปลูก การออกแบบท่ารำในช่วงนี้ได้
ได้จากการวิเคราะห์พัฒนาของจำปาตะในขั้นตอนของการปลูกจำปาตะ โดยออกแบบจากท่าทาง
ธรรมชาติและนำท่ารำดาระมาผสมผสาน เนื่องจากดาระเป็นการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมของชาวอำเภอ
ควนโดน จังหวัดสตูล ลักษณะท่ารำที่ออกแบบขึ้นใหม่ ได้แก่ ท่าออก ท่าแบบจอบ ท่าขุดดิน
ท่ารับชาย ท่ารับหญิง ท่าส่งต้นจำปาตะ ท่าปลูกต้นจำปาตะ ท่ากลบดิน

ช่วงที่ 2 การดูแลรักษา สื่อถึงการพรวนดิน การให้ปุ๋ย การให้น้ำ การตัดแต่งกิ่ง
การออกดอกออกผล และการใส่ไค้ การออกแบบท่ารำในช่วงที่สองได้จากการวิเคราะห์
พัฒนาการจำปาตะในช่วงของการบำรุงรักษา จึงออกแบบท่ารำขึ้นใหม่จากท่าทางธรรมชาติ
ผสมผสานกับท่าดาระและท่ารองเง็ง โดยท่ารำที่ออกแบบขึ้นใหม่ ได้แก่ ท่าพรวนดิน ท่ารับชาย
ท่ารับชาย ท่ารับหญิง ท่ารดน้ำ ท่าถือถังน้ำ ท่าตัดแต่งกิ่ง ท่าผลิดอก ท่าผลิดผล ท่าเตรียมไค้
ท่าใส่ไค้

ช่วงที่ 3 การเก็บเกี่ยวผลผลิต สื่อถึงการเก็บเกี่ยวผลจำปาตะและการໂໜ່ผล
จำปาตะ การออกแบบท่ารำในช่วงที่สามได้จากการวิเคราะห์พัฒนาการจำปาตะในช่วงเก็บผล
จำปาตะ จึงออกแบบท่ารำจากท่าทางธรรมชาติ ท่าเดินรองเง็งและท่าดาระผสมผสานเข้าด้วยกัน
โดยท่ารำที่ออกแบบขึ้นใหม่ ได้แก่ ท่าผลจำปาตะ ท่ามอง ท่าตัดผลจำปาตะ ท่ารับ ท่าໂໜ່ผล
จำปาตะ ท่าดอกจำปาตะ ท่าซุ่ม และท่าเข้า

ลักษณะท่ารำที่ออกแบบทั้ง 3 ช่วงการแสดง ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบจากท่าทาง
ธรรมชาติ ท่าดาระ และท่ารองเง็ง โดยท่ารำทั้ง 3 กลุ่มที่นำมาออกแบบนั้นได้จากการศึกษา
พัฒนาการจำปาตะ การแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล และการแสดง
พื้นบ้านรองเง็ง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ในกลุ่มวัฒนธรรมมลายูเช่นเดียวกัน ผู้สร้างสรรค์
ออกแบบท่ารำแต่ละท่าผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อต้องการให้สื่อสารถึงวิธีการปลูก
จำปาตะ การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวผลผลิต ลักษณะท่ารำไม่ได้มีการแปลแถมมากนัก ดังภาพ
อธิบายท่ารำ

ภาพที่ 1 : ทำจำปาตะ 1

ที่มา : รวิศรา ศรีชัย

ท่ารำ	ท่ารำชาย	ท่ารำหญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าออก	ท่าออก
อธิบายท่ารำ	มือขวากำมือหลวมๆไว้เหนือไหล่ มือซ้ายไขว้ไว้ข้างหลังกันข้อศอกออก เท้าเริ่มต้นด้วยเท้าซ้ายเตะส้นเท้า ด้านข้าง ศีรษะเองด้านขวาเล็กน้อย	มือมือจับคว่ำตรงชายพก เอียง ซ้ายแล้วปล่อยจับ เท้าขวาวาง ส้นเท้าด้านหน้า เอียงขวาเป็น มือแบด้านข้างระดับสะเอวงอ แขนแล้วเอียงเท้าขวาวางส้น เท้าด้านหน้า
ทิศทาง	เดินออกจากด้านขวา	เดินออกจากด้านขวา
แถว	หน้ากระดาน	
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	16 ครั้ง	16 ครั้ง

ภาพที่ 2 : ทำจำปาตะ 2

ที่มา : รวิศรา ศรีชัย

ท่ารำ	ท่ารำชาย	ท่ารำหญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าแบกจอบ	ท่ารับจิบคว่ำ
อธิบายท่ารำ	มือขวากำมือหลวมๆไว้เหนือไหล่ มือซ้ายไขว้ไว้ข้างหลังกันข้อศอกออก เท้าเริ่มต้นด้วยเท้าซ้ายเตะส้นเท้า ด้านข้าง ศีรษะเองด้านขวาเล็กน้อย	มือมือจิบคว่ำตรงชายพก เอียง ซ้ายแล้วปล่อยจิบ เท้าขวาวาง ส้นเท้าด้านหน้า เอียงขวาเป็น มือแบด้านข้างระดับสะเอวงอ แขนแล้วเอียงเท้าขวาวางส้นเท้า ด้านหน้า
ทิศทาง	หน้าตรง	หน้าตรง
แถว	หน้ากระดาน	หน้ากระดาน
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ		

ภาพที่ 3 : ท่าจำปาละ 3

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ชุตดิน	ท่ารับจีบคว่ำ
อธิบายท่ารำ	เท้าขวาก้าวหน้า มือทั้งสองข้างกำมือแบบหลวมๆ ระดับสะเอวแล้ว มือขวากำมือด้านหน้า มือ	มือจีบสลับเป็นท่ารับอยู่แถวด้านหลังของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวา จีบคว่ำแล้วมือซ้ายแบมือแกง มือทั้งสองข้างระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย วางสันซ้าย
ทิศ	หันด้านซ้าย	ด้านหน้า
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 3 : ทำจำปาตะ 4

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าแบกจอบ	ท่ารับจیبคว่ำ
อธิบายท่ารำ	กลับมาปฏิบัติท่าถือจอบอีกครั้ง หนึ่ง ปฏิบัติโดยขวากำมือหลวมๆ ไว้เหนือหัวไหล่ มือซ้ายไขว้หลัง วางส้นเท้าด้านข้าง	ปฏิบัติท่ารำเช่นเดิม
ทิศทาง	ด้านหน้า	ด้านหน้า
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 5 : ท่าจำปาตะ 5

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าชุดดิน	ท่ารับจีบคว่ำ
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายก้าวหน้า มือทั้งสองข้างกำ มือแบบหลวมๆ ระดับสะเอวแล้ว มือซ้ายกำมือด้านหน้า มือ	มือจีบสลับเป็นท่ารับอยู่แถว ด้านหลังของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำ ซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจีบคว่ำ แล้วมือซ้ายแบมือแกงมือทั้งสอง ข้างระดับสะเอว เริ่มเอียง ด้านซ้าย วางสันซ้าย
ทิศทาง	หันด้านขวา	ด้านหน้า
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 6 : ทำจำปาตะ 6

ที่มา : รวิศรา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับมือตั้งวง
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้า ขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองข้างไขว้ ด้านหลัง	มือขวาจับปรกข้างแล้วม้วนมือ ตั้งวงบน วางส้นเท้าซ้าย ด้านหน้า เอียงขวา สลับกับ จังหวะต่อไปให้มือขวาส่งจับหลัง แล้ววางส้นเท้าขวาด้านหน้า
ทิศ	หันด้านขวา	ด้านหน้า
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 7 : ทำจำปาตะ 7

ที่มา : รวิสรรา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับตั้งวงบน
ท่ารับตั้งวงบน	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้า ขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองข้างไขว้ด้านหลัง เดินถอยหลังสับหว่างกับผู้หญิง	มือขวาจับปรกข้างแล้วม้วนมือตั้งวงบน วางส้นเท้าซ้ายด้านหน้า เอียงขวา สลับกับจังหวะต่อไป ให้มือขวาส่งจับหลังแล้ววางส้นเท้าขวาด้านหน้า เดินสวนแถว ตรงขึ้นมาด้านหน้าสับหว่างกับผู้ชาย
ทิศทาง	หันด้านขวา	ด้านหน้า
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 8 : ทำจำปาตะ 8

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับจับคว่ำ
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้า ขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองแบมือ ด้านหน้าระดับสะเอว	มือจับสลับเป็นท่ารับอยู่แถว ด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำ ซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำ แล้วมือซ้ายแบมือทางมือทั้งสอง ข้างระดับสะเอว เริ่มเอียง ด้านซ้าย วางส้นซ้าย
ทิศทาง	หันด้านซ้าย	ด้านหน้า
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 9 : ท่าจำปาตะ 9

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าส่งต้นจำปาตะ	ท่ารับต้นจำปาตะ
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายวางสั้นเท้าสลับวางสั้น เท้าขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสอง แบมือด้านหน้าระดับสะเอว	มือจับสลับเป็นท่ารับอยู่แถว ด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำแล้ว มือซ้ายแบมือแกงมือทั้งสองข้าง ระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย วาง สั้นซ้าย
ทิศทาง	ยืนหน้าตรงด้านขวาของผู้หญิง	นั่งบนสั้นเท้าหน้าตรง
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	1 ครั้ง	1 ครั้ง

ภาพที่ 10 : ทำจำปาตะ 10

ที่มา : รวิสรรา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่าปลุกต้นจำปาตะ
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้า ขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองข้างไขว้หลัง	มือทั้งสองข้างแบมือเข้าหากัน ระยะห่างประมาณ 1 ฝ่ามือ วางส้น มือลงกับพื้น
ทิศทาง	ยืนหน้าตรงด้านขวาของผู้หญิง	นั่งบนส้นเท้าหน้าตรง
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	1 ครั้ง	1 ครั้ง

ภาพที่ 11 : ทำจำปาตะ 11

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ากลบดิน
ท่ารับต้นจำปาตะ	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้าขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองข้างไขว้หลัง ปฏิบัติสลับเท้าซ้ายและขวาเพื่อเป็นท่ารำรับ	มือทั้งสองข้างแบมือเป็นระนาบกับพื้น ระยะห่างประมาณ 1 ฝ่ามือ จากนั้นใช้มือขวาเลียนแบบท่าทางตามธรรมเนียมการกลบหน้าดิน โดยเริ่มจากแบมือขวาแล้วดันฝ่ามือเข้าหามือซ้ายและตบฝ่ามือลง 1 ครั้ง ปฏิบัติท่ากลบดินสลับกับมือซ้าย
ทิศทาง	ยืนหน้าตรงด้านขวาของผู้หญิง	นั่งบนส้นเท้าหน้าตรง
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	1 ครั้ง	1 ครั้ง

ภาพที่ 12 : ท่าจำปาตะ 12

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับจีบคว่ำนั่ง
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้า ขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองแบมือ ด้านหน้าระดับสะเอว	มือจีบสลับเป็นท่ารับอยู่แถวด้านหน้า ของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดย เริ่มต้นด้วยมือขวาจีบคว่ำแล้วมือซ้าย แบมือแกงมือทั้งสองข้างระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย นั่งลงบนส้นเท้า
ทิศทาง	ยืนหน้าตรงด้านขวาของผู้หญิง	นั่งบนส้นเท้าหน้าตรง
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 13 : ทำจำปาตะ 13

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับจับคว่ำ
อธิบายท่ารำ	กำมือหลวมๆแบบมือรองเง็ง เดินย่อเท้าวนเป็นวงกลมกับ ผู้หญิง	มือจับสลับเป็นท่ารับอยู่แถว ด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำแล้ว มือซ้ายแบมือแทงมือทั้งสองข้าง ระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย เดินย่อเท้าเริ่มต้นย่อเท้าขวา
ทิศทาง	หันหน้าด้านขวาเพื่อเดินวนกับ ผู้หญิง 1 รอบ	หันหน้าด้านซ้ายเพื่อเดินวนกับ ผู้ชาย 1 รอบ
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 14 : ทำจำปาตะ 14

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าพรวนดิน	ท่ารับจีบชายพก
อธิบายท่ารำ	นั่งลงบนส้นเท้าซ้าย ตั้งเข่าขวา ขึ้นเล็กน้อย มือซ้ายกำมือไว้ ด้านหลัง มือขวากำมือหลวมๆ ระดับสะเอวแล้วกดมือลง ด้านข้างจำนวน 4 ครั้งค่อยๆเลื่อน ตำแหน่งมือจากหัวเข่าลง แล้ว ปฏิบัติเช่นเดิมซ้ำอีก 1 ชุด	มือซ้ายแบมือแนบตรงชายพก มือ ขวาจีบคว่ำที่ชายพกแล้วเลื่อนมือไป ปล่อยเป็นมือตั้งวงแหงมือลง ด้านข้างระดับสะเอว งอแขน ยืน เหลื่อมเท้าขวา ตบเท้าตามจังหวะ และปฏิบัติท่าจีบชายพกและปล่อย มือซ้ำ
ทิศทาง	นั่งบนส้นเท้าหันหน้าด้านขวา	ยืนตัวตรง หน้าตรง
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 15 : ทำจำปาละ 15

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับจับคว่ำ
อธิบายท่ารำ	กำมือหลวมๆแบบมือรองเง็ง เดินย่อเท้าวนเป็นวงกลมกับ ผู้หญิง ลงไปด้านล่าง	มือจับสลับเป็นท่ารับอยู่แถว ด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำแล้ว มือซ้ายแบมือแทงมือทั้งสองข้าง ระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย เดินก้าวเท้าเริ่มต้นย่อเท้าขวาเดิน วนสลับที่กับฝ่ายชายขึ้นมาด้านบน
ทิศทาง	หันหน้าด้านขวาเพื่อเดินวนกับ ผู้หญิง 1 รอบ	หันหน้าด้านซ้ายเพื่อเดินวนกับ ผู้ชาย 1 รอบ
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 16 : ทำจำปาตะ 16

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	พรวนดิน
อธิบายท่ารำ	เดินย่อเท้าวนเป็นวงกลมอยู่ด้านหลังในตำแหน่งของตน มือทั้งสองข้างกำมือหลวมๆมือรองเงืง	นั่งลงบนส้นเท้าซ้าย ตั้งเข่าขวาขึ้นเล็กน้อย มือซ้ายกำมือไว้ด้านหลังมือขวากำมือหลวมๆระดับสะเอว แล้วกดมือลงด้านข้างจำนวน 4 ครั้ง ค่อยๆเลื่อนตำแหน่งมือจากหัวเข่าลง แล้วปฏิบัติเช่นเดิมซ้ำอีก 1 ชุด
ทิศทาง	นั่งบนส้นเท้าหันหน้าด้านขวา	ยืนตัวตรง หน้าตรง
แถว	หน้ากระดาน	หน้ากระดาน
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 17 : ทำจำปาตะ 17

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับจับคว่ำ
อธิบายท่ารำ	กำมือหลวมๆแบบมือรองเง็ง เดินย่อเท้า แยกไปทางด้านซ้าย	มือจับสลับเป็นท่ารับอยู่แถว ด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำแล้ว มือซ้ายแบ่มือแทงมือทั้งสองข้าง ระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย เดินก้าวเท้าเริ่มต้นย่อเท้าขวาเดิน วนสลับที่กับฝ่ายชายขึ้นมาด้านบน แยกไปทางด้านขวา
ทิศทาง	หันหน้าด้านขวาเพื่อเดินวนไป เป็นวงกลมทางด้านขวา	หันหน้าด้านซ้ายเพื่อเดินวนไปเป็น วงกลมทางด้านขวา
แถว	หน้ากระดาน	หน้ากระดาน
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 18 : ทำจำปาตะ 18

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารดน้ำ	ท่ารดน้ำ
อธิบายท่ารำ	เดินย่อเท้าเป็นวงกลม มือซ้ายกำมือหลวมๆด้านข้างระดับสะเอว มือขวาแบ่มือและกวักมือขึ้น เอียงศีรษะเข้าในวง	มือซ้ายจับนิ้วกลางข้างสะโพก มือขวากำมือที่จับซ้ายแล้ววาดมือเป็นมือมือแบ เท้าเดินเตะเท้าขวาสลับเตะเท้าซ้าย ลักคอก
ทิศทาง	วงกลมทวนเข็มนาฬิกา	วงกลมทวนเข็มนาฬิกา
แถว	วงกลม	วงกลม
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 19 : ทำจำปาตะ 19

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าเดินถือถ้องน้ำ	ท่ารดน้ำ
อธิบายท่ารำ	เดินย่ำเท้าก้าวเท้าแล้ววางสันเท้า เริ่มด้วยวางสันเท้าขวา มือขวากำ มือหลวมๆด้านข้างงอแขนระดับ สะเอว มือซ้ายไขว้มือไว้ด้านหลัง	มือซ้ายจับนิ้วกลางข้างสะโพก มือ ขวากำมือที่จับซ้ายแล้ววาดมือเป็นมือ มือแบ ท่าเดินเตะเท้าขวาสลับเตะ เท้าซ้าย ลักค่อ
ทิศทาง	เดินวนแปลแถวมาเป็นแถวหน้า กระดานสับหว่างกับฝ่ายหญิง	เดินวงมาตั้งแถวเป็นแถวหน้ากระดาน
แถว	หน้ากระดานสับหว่างด้านหลัง	หน้ากระดานสับหว่างด้านหน้า
จำนวนครั้งที่ ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 20 : ทำจำปาตะ 20

ที่มา : รวิสรฯ ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าตัดแต่งกิ่ง	ท่าตัดแต่งกิ่ง
อธิบายท่ารำ	จังหวะที่ 1 และ 3 เท้าขวาก้าวข้าง เท้าซ้ายวางหลัง มือทั้งสองข้างตั้งวง มือขวาแกงมือลงข้างลำตัววงแขน มือซ้ายตั้งวงต่อปลายมือที่ข้อศอก ด้านขวา เอียงขวา จังหวะที่ 2 และ 4 สลับมาปฏิบัติ ท่ารำของฝ่ายหญิง	จังหวะที่ 1 และ 3 เท้าซ้ายก้าว ข้าง เท้าขวาวางหลัง มือทั้งสอง ข้างตั้งวง มือซ้ายตั้งวงบัวบาน มือขวาตั้งวงต่อปลายมือที่ ข้อศอกด้านซ้าย เอียงซ้าย จังหวะที่ 2 และ 4 สลับมาปฏิบัติ ท่ารำของฝ่ายชาย
ทิศทาง	หน้าตรง	หน้าตรง
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	4 ชุด	4ชุด

ภาพที่ 21 : ทำจำปาตะ 21

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ทำรับ	ทำรับจับคว่ำ
อธิบายท่ารำ	กำมือหลวมๆแบบมือรองเง็ง เดิน ย่ำเท้าวนเป็นวงกลมกับผู้หญิง	มือจับสลับเป็นทำรับอยู่แถว ด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำ ซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำ แล้วมือซ้ายแบมือแกมมือทั้งสอง ข้างระดับสะเอว เริ่มเอียง ด้านซ้าย เดินย่ำเท้าเริ่มต้นย่ำเท้า ขวา
ทิศทาง	หันหน้าด้านขวาเพื่อเดินวนกับ ผู้หญิง 1 รอบ	หันหน้าด้านซ้ายเพื่อเดินวนกับ ผู้ชาย 1 รอบ
แถว	หน้ากระดานสับหว่าง	หน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 22 : ทำจำปาละ 22

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับจับคว่ำ
อธิบายท่ารำ	มือไขว้หลังแล้วเขย่งเท้าเดินเข้าทางด้านขวา	มือจับสลับเป็นท่ารับอยู่แถวด้านหน้าของผู้ชาย ปฏิบัติท่ารำซ้ำ โดยเริ่มต้นด้วยมือขวาจับคว่ำแล้วมือซ้ายแบมือแกงมือทั้งสองข้างระดับสะเอว เริ่มเอียงด้านซ้าย เดินย่อเท้าเริ่มต้นย่อเท้าขวา
ทิศทาง	เดินเข้าด้านขวา	เดินวนกับผู้ชายแล้วแปลแถวเป็นแถวเฉียง
แถว	หน้ากระดาน	แถวเฉียงด้านซ้าย
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 23 : ทำจำปาตะ 23

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าผลิดอก
อธิบายท่ารำ	ท่าผลิดอกประกอบด้วยท่ารำ 4 ระดับ ปฏิบัติท่ารำซ้ำท่าละ 2 ครั้ง <u>ผลิดอกระดับโคนลำต้น</u> : จังหวะที่ 1 เริ่มต้นมือขวาจับหงายนิ้วกลางแขนตั้งวางลงบนเข่าซ้าย มือซ้ายจับนิ้วกลางหงายจับออกให้สันมือแตะที่สะโพก แตะเท้าซ้าย จังหวะที่ 2 สลับปฏิบัติอีกด้านที่เข่าขวา <u>ท่าผลิดอกระดับลำต้น</u> : จังหวะที่ 3 มือทั้งสองข้างจับนิ้วกลางต่อข้อมือด้านข้างสะโพกซ้าย แตะเท้าซ้าย ลักคอก จังหวะที่ 4 สลับมือปฏิบัติด้านสะโพกขวา <u>ท่าผลิดอกระดับกึ่ง</u> : จังหวะที่ 5 มือทั้งสองข้างจับนิ้วกลางต่อข้อมือด้านข้างไหล่ซ้าย แตะเท้าซ้าย ลักคอก จังหวะที่ 6 สลับมือปฏิบัติด้านไหล่ขวา <u>ท่าผลิดอกระดับปลายกึ่ง</u> : จังหวะที่ 7 มือซ้ายจับนิ้วกลางปรกข้าง มือขวาจับนิ้วกลางข้างสะโพก แตะเท้าซ้าย ลักคอก จังหวะที่ 8 สลับปฏิบัติด้านขวา
ทิศทาง	หน้าตรง
แถว	แถวเฉียงด้านซ้าย
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	3 ชุด

ภาพที่ 24 : ทำจำปาตะ 24

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	ท่าผลิผลระดับปลายกิ่ง : มือซ้ายจับนิ้วกลางระดับศีรษะหันปลายนิ้วออก มือขวาจับนิ้วกลางข้างสะโพก แตะเท้าซ้าย เอียงซ้าย
ทิศทาง	เฉียงตัวไปด้านซ้าย
แถว	แถวเฉียงด้านซ้าย
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	1 ครั้ง

ภาพที่ 25 : ทำจำปาละ 25

ที่มา : รวิสรรา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าเตรียมโครีระ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	มือทั้งสองข้างถือโครีระระดับหน้า มือขวาถือด้านบนมือซ้ายถือ ด้านล่าง แล้วเขย่งเท้าออกมา จากนั้นเขย่งเท้าเดินวนฝ่ายหญิง 1 รอบ	ท่าผลิผลระดับปลายกึ่ง : มือซ้ายจับ นิ้วกลางระดับศีรษะหันปลายนิ้วออก มือขวาจับนิ้วกลางข้างสะโพก แต่ เท้าซ้าย เอียงซ้าย
ทิศทาง		เฉียงตัวไปด้านซ้าย
แถว	แถวเฉียงด้านซ้าย	แถวเฉียงด้านซ้าย
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำหนึ่ง

ภาพที่ 26 : ทำจำปาตะ 26

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าใส่โครีระ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	มือทั้งสองข้างถือโครีระระดับหน้า มือขวาถือด้านบนมือซ้ายถือ ด้านล่าง เท้าขวาก้าวหน้าแล้วย่ำ เท้าขวาส่งโครีระตรงไปที่จับซ้าย ของฝ่ายหญิง(สมมุติท่าใส่โครีระ)	ท่าผลิผลระดับปลายกิ่ง : มือซ้าย จับนิ้วกลางระดับศีรษะหันปลาย นิ้วออก มือขวาจับนิ้วกลางข้าง สะโพก แตะเท้าซ้าย เอียงซ้าย จับ โครีระด้วยมือซ้าย
ทิศทาง		เฉียงตัวไปด้านซ้าย
แถว	แถวเฉียงด้านซ้าย	แถวเฉียงด้านซ้าย
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำหนึ่ง

ภาพที่ 27 : ทำจำปาตะ 27

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าใส่โครีะ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	มือทั้งสองกำมือหลวมๆแบบ รองเง็ง เดินย่ำเท้าลงไปตั้งแถว หน้ากระดานด้านหลังผู้หญิง	มือซ้ายจับโครีะด้วยมือซ้าย
ทิศทาง	เดินลงทางด้านขวา	แตะเท้าขวา
แถว	แถวเฉียงด้านซ้าย	แถวเฉียงด้านซ้าย
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำหนึ่ง

ภาพที่ 28 : ทำจำปาตะ 28

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	มือทั้งสองกำมือไขว้หลัง ยืนนิ่งวาง สันเท้าในเข้าหากัน	มือซ้ายจับโครีระด้วยมือซ้าย ต่างระดับ กัน ตำแหน่งด้านหน้าระดับอก 2 คน ตำแหน่งด้านข้างระดับหน้า 2 คน ตำแหน่งด้านหลังระดับสูงกว่าศีรษะ หันหลังชนกันเป็นวงกลมเดินย่ำเท้า เป็นวงกลมแล้วเคลื่อนวงทวนเข็มนาฬิกา เมื่อเดินถึงตำแหน่งต่างๆให้ เปลี่ยนระดับมือตามระดับต่างๆด้วย
ทิศทาง	หน้าตรง	เดินย่ำเท้า
แถว	หน้ากระดาน	วงกลม
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	ทำหนึ่ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 29 : ทำจำปาตะ 29

ที่มา : รวิสรุา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ามอง	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	มือซ้ายกำมือไขว้หลัง มือขวาป้อง หน้ามองลูกจำปาตะ เท้าขวา ก้าวหน้า เอียงซ้ายมองที่โครีระ สลับกับเดินย่อเท้าขวาเก็บมือไขว้ หลัง พร้อมกับเดินวนเป็นวงกลม ทวนเข็มนาฬิกา	มือซ้ายจับโครีระด้วยมือซ้าย ต่างระดับ กัน ตำแหน่งด้านหน้าระดับอก 2 คน ตำแหน่งด้านข้างระดับหน้า 2 คน ตำแหน่งด้านหลังระดับสูงกว่าศีรษะ ยืนยั้ง
ทิศทาง	เดินตามวงทวนเข็มนาฬิกา	หันหน้าออกจากวง
แถว	วงกลม	วงกลม
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำนึ่ง

ภาพที่ 30 : ทำจำปาตะ 30

ที่มา : รวิศรา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าตัดลูกจำปาตะ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	ท่าตัดลูกจำปาตะประกอบด้วย ฝ่ายชาย 2 คน คนหนึ่งตัดลูกปาตะอีกคนหนึ่งรอรับลูกจำปาตะ คนตัดลูกจำปาตะ เท้าในก้าวหน้า มือในจับที่ก้านจำปาตะ มือนอกกำมือหลวมๆแล้วสับมือลงที่ก้านจำปาตะ ฝ่ายรับนั่งตั้งเข่าด้านใน มือทั้งสองแบมือรองรับลูกจำปาตะ เอียงศีรษะออกแล้วรับจำปาตะ เขย่งเท้าออกไปด้านข้างไปตั้งแถวหน้ากระดานด้านหลัง	มือซ้ายจับโครีด้วยมือซ้าย ต่างระดับกัน ตำแหน่งด้านหน้าระดับอก 2 คน ตำแหน่งด้านข้างระดับหน้า 2 คน ตำแหน่งด้านหลังระดับสูงกว่าศีรษะ ยืนยี่ง
ทิศทาง	หันหน้าเข้าหาวงกลมของฝ่ายหญิง	หันหน้าออกจากวง
แถว	แถวตอน	วงกลม
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำหนึ่ง

ภาพที่ 31 : ทำจำปาตะ 31

ที่มา : รวิสรุา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าตัดลูกจำปาตะ	ท่าผลิผล
อธิบายท่ารำ	ท่าตัดลูกจำปาตะ ฝ่ายชายอีก 3 คน มาตัดจำปาตะ เค้าในก้าวหน้า มีนอกกำมือสับที่กำจำปาตะ มีนอกจับที่ลูกจำปาตะ เมื่อตัดลูกจำปาตะได้แล้ว เขย่งเท้าไปตั้งแถวหน้ากระดานด้านหลัง	มือซ้ายจับโครีด้วยมือซ้าย ต่างระดับกัน ตำแหน่งด้านหน้าระดับบอก 2 คน ตำแหน่งด้านข้างระดับหน้า 2 คน ตำแหน่งด้านหลังระดับสูงกว่าศีรษะ ยืนยั้ง
ทิศทาง	หันหน้าเข้าหาวงกลมของฝ่ายหญิง	หันหน้าออกจากวง
แถว	แถวตอน	วงกลม
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำนึ่ง

ภาพที่ 32 : ทำจำปาตะ 32

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่ารับ	ท่ารับตั้งวงบน
อธิบายท่ารำ	เท้าซ้ายวางส้นเท้าสลับวางส้นเท้า ขวาเฉียงออกด้านข้าง ประมาณ 45 องศา มือทั้งสองข้างถือด้านหลัง เดินสวนมาด้านหน้าสับหว่างกับ ผู้หญิง	มือขวาจับปรกข้างแล้วม้วนมือตั้ง วงบน แตะเท้าซ้ายด้านหน้า เฉียงขวา สลับกับจังหวะต่อไป ให้มือขวาส่งจับหลังแล้วแตะเท้า ขวาด้านหน้า เดินสวนแถวลงไป ด้านหลังสับหว่างกับผู้ชาย
ทิศทาง	ด้านหน้า	ด้านหน้า
แถว	แถวตอนสับหว่าง	แถวตอนสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 33 : ทำจำปาตะ 33

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าโชว์ผลจำปาตะ	ท่ารับดอกจำปาตะ
	มือทั้งสองข้างถือโครีะ ไว้ด้านหน้า มือซ้ายถือด้านบน มือขวาถือด้านล่าง เขย่งเท้าแล้ววางส้นเท้าซ้าย โครีะ ระดับอก เอียงขวา	มือทั้งสองข้างจับนิ้วกลาง มือจับ หงายแขนตั้งด้านข้างระดับอก มือซ้ายจับคว่ำต่อที่ข้อศอกขวา นั่งตั้งเข่าซ้าย
ทิศทาง	ด้านหน้า	หันตัวเฉียง 45 องศาไปทางด้าน ขวา
แถว	แถวหน้ากระดานสับหว่าง	แถวหน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำหนึ่ง

ภาพที่ 34 : ท่าจำปาตะ 34

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าโชว์ผลจำปาตะ	ท่ารับดอกจำปาตะ
ท่ารับตั้งวงบน	มือทั้งสองข้างถือโครีะ ไว้ด้านหน้า มือซ้ายถือด้านบน มือขวาถือด้านล่าง เขย่งเท้าแล้ววางสันเท้าขวา โครีะ ระดับหน้ายื่นมือออกด้านข้าง เอียง ซ้าย	มือทั้งสองข้างจับนิ้วกลาง มือจับ หงายแขนตั้งด้านข้างระดับอก มือซ้ายจับคว่ำต่อที่ข้อศอกขวา นั่งตั้งเท้าซ้าย
ทิศทาง	ด้านหน้า	หันตัวเฉียง 45 องศาไปทางด้าน ขวา
แถว	แถวหน้ากระดานสับหว่าง	แถวหน้ากระดานสับหว่าง
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	ทำning

ภาพที่ 35 : ทำจำปาตะ 35

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าโชว์ผลจำปาตะ	ท่ารับดอกจำปาตะ
ท่ารับตั้งวงบน	มือทั้งสองข้างถือโครีะ ไว้ด้านหน้า มือซ้ายถือด้านบน มือขวาถือด้านล่าง วางสันเท้าขวายืนตรงด้านหลัง โครีะ ระดับหน้ายื่นมือออกด้านข้าง เอียง ซ้าย	มือทั้งสองข้างจับนิ้วกลาง มือ ซ้ายจับหงายออกระดับหน้าผาก มือขวาจับข้างสะโพก ตะเท้า ขวาเอียงซ้ายแล้วสลับปฏิบัติ ด้านขวา
ทิศทาง	ด้านหน้า	หันตัวด้านซ้าย หันหน้ามอง ด้านหน้า
แถว	แถวหน้ากระดานสับหว่างลง ด้านหลัง	แถวหน้ากระดานสับหว่างขึ้นมา ด้านหน้า
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 36 : ทำจำปาตะ 36

ที่มา : รวิสรรา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าโชว์ผลจำปาตะ	ท่ารับดอกจำปาตะ
ท่ารับตั้งวงบน	มือทั้งสองข้างถือโครีะ ไว้ด้านหน้า มือซ้ายถือด้านบน มือขวาถือด้านล่าง วางส้นเท้าขวายืนตรงด้านหลัง โครีะ ระดับหน้ายื่นมือออกด้านข้าง เอียง ซ้าย	มือทั้งสองข้างจับนิ้วกลาง มือ ขวาจับหางออกระดับหน้าผาก มือซ้ายจับข้างสะโพก แตะเท้า ซ้าย เอียงขวาแล้วสลับปฏิบัติ ด้านซ้าย
ทิศทาง	หันตัวด้านขวาและสลับหันตัว ด้านขวา	หันตัวด้านขวาและ สลับหันตัวด้านขวา
แถว	แถวหน้ากระดาน	แถวหน้ากระดาน
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	8 ครั้ง	8 ครั้ง

ภาพที่ 37 : ทำจำปาตะ 37

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าซุ่ม	ท่าซุ่ม
อธิบายท่ารำ	มือทั้งสองข้างถือโครีะให้มือนอก ถือสูงระดับศีรษะ มือในระดับอก เท้านอกก้าวข้าง ตะเท้าหลัง	หญิงด้านนอก ท่าจีบดอกไม้ที่ ศีรษะหันตัวออกด้านนอก หญิงด้านในท่าจีบดอกจำปาตะ ระดับไหล่ หันเข้าด้านใน หญิงตำแหน่งกลาง มือทั้งสองจีบ ดอกไม้ด้านหน้าแขนตั้งระดับ สะเอว
ทิศทาง	หน้าตรง	หน้าตรง
แถว	แถวหน้ากระดาน	แถวปากผนังคว่ำ
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	ทำหนึ่ง	ทำหนึ่ง

ภาพที่ 38 : ท่าจำปาตะ 38

ที่มา : รวิสรดา ศรีชัย

ท่ารำ	ชาย	หญิง
ชื่อท่ารำ	ท่าเข้า	ท่าเข้า
อธิบายท่ารำ	มือทั้งสองข้างถือโครีระให้มือนอก ถือสูงระดับศีรษะ มือในระดับอก เท้านอกก้าวข้าง เขย่งเท้า	มือทั้งสองจับที่สะโพก
ทิศทาง	ด้านซ้าย	ด้านซ้าย
แถว	แถวหน้ากระดาน	แถวหน้ากระดาน
จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ	ทำหนึ่ง	ทำหนึ่ง

5. การออกแบบเพลงประกอบการแสดง

การออกแบบเพลงการแสดง ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้เพลงพื้นบ้านรองเง็ง เนื่องจากเป็นเพลงที่อยู่ในกลุ่มวัฒนธรรมมลายู โดยกระบวนการสร้างสรรค์เริ่มจากคัดเลือกวงดนตรีสำหรับออกแบบเพลงประกอบการแสดง วงดนตรีรองเง็งที่มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์เพลงประกอบการแสดงประเภทระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ คือ วงอัสลีมาลา เคยสร้างสรรค์และเรียบเรียงเพลงประกอบการแสดงให้กับระบำนาฏยรังสรรค์ โปรแกรมวิชานาฏศิลป์และการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน ขั้นตอนต่อมา ผู้สร้างสรรค์ได้อธิบายแนวคิดของการแสดงชุดตารีจำปาตะ และโครงสร้างของการแสดงทั้ง 3 ช่วง นอกจากนั้นได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับดาระการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมของควนโดน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบเพลง จากนั้นนายอภิชาติ คัญทะชา ได้ออกแบบเพลงประกอบการแสดงชื่อว่าเพลงตารีจำปาตะ เพราะเป็นเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ประกอบด้วย 2 จังหวะ คือ จังหวะอินัง และจังหวะโยเก็ด นอกจากนั้นได้นำจังหวะของดาระมาผสมผสานในเพลงประกอบการแสดงด้วย เครื่องดนตรีที่ใช้ทั้งหมดจำนวน 9 ชิ้น ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีในวงรองเง็งประกอบด้วย

1. ไวโอลิน
2. แอคคอร์เดียน
3. แมนโดลิน
4. รำมะนาใหญ่
5. กลองทน
6. ฆ้อง
7. ระฆังราว
8. แซคเกอร์
9. แทมบูรีน

6. การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การออกแบบเครื่องแต่งกายการแสดงชุดตารีจำปาตะ ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมของชาวอำเภอกวนโดน ซึ่งพัฒนาจากการแต่งกายในวิถีชีวิตของชาวมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้ชายแต่งกายด้วยชุดสระรีแน ส่วนผู้หญิงแต่งกายด้วยชุดบานง โดยมีรายละเอียดการออกแบบดังต่อไปนี้

1.การออกแบบการแต่งกายนักแสดงผู้ชาย

ภาพที่ 39 : การแต่งกายนักแสดงผู้ชาย

ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

การออกแบบการแต่งกายนอกจากใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่อยู่ในวิถีของชาวมลายูที่นับถือศาสนาอิสลามแล้ว ผู้สร้างสรรค์ได้นำลักษณะทางกายภาพของต้นจำปาตะมาใช้ในการออกแบบด้วย ดังภาพการแต่งกายข้างต้น เสื้อและกางเกงใช้สีเขียวอ่อน โดยนำมาจากสีของผลอ่อนจำปาตะ ส่วนซอกเกาะ (หมวก) และซอกเกาะ (ผ้าโสร่งนุ่งทับกางเกง) ใช้สีส้มนำมาจากสีของเนื้อจำปาตะพันธุ์ดอกโต

2.การออกแบบการแต่งกายนักแสดงผู้หญิง

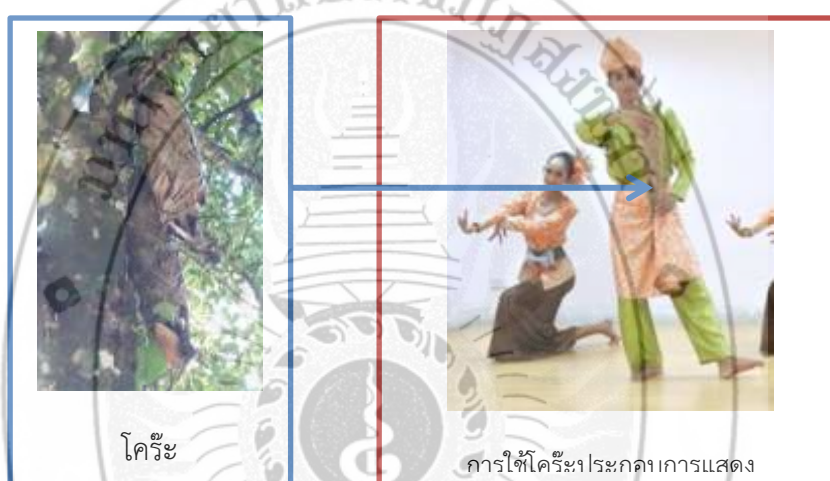

ภาพที่ 40 : การแต่งกายนักแสดงผู้หญิง
ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

การออกแบบเครื่องแต่งกายนักแสดงผู้หญิงก็นำมาจากลักษณะกายภาพของจำปาตะเช่นเดียวกัน เสื้อบานงใช้สีส้มซึ่งเป็นสีของเนื้อจำปาตะ ผ้าคาดเอวสีเขียวแก่นำมาจากสีของใบจำปาตะ โบว์สีเทานำมาจากสีของลำตันจำปาตะ ผ้านุ่งลายตารางสีน้ำตาลนำมาจากสีของโครีะที่แห้งจนเป็นสีน้ำตาล

7. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

การแสดงชุดตารีจำปาตะใช้โครีะเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง สาเหตุที่นำโครีะเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงเพราะโครีะเป็นเครื่องจักสานที่ทำจากทางมะพร้าวนอกจากเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านแล้วยังช่วยป้องกันแมลงวันทองที่จะมาเจาะผลจำปาตะได้อีกด้วย ผลจำปาตะที่ใช้โครีะสวมไว้จะทำให้ผลมีคุณภาพ และเมื่อเข้าไปในสวนจำปาตะในพื้นที่อำเภอควนโดนจะเห็นต้นจำปาตะที่เต็มไปด้วยโครีะ ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกใช้โครีะเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงเพื่อสื่อถึงจำปาตะจังหวัดสตูล ดังภาพ

ภาพที่ 41 : โครีะ
ที่มา : รวิสร่า ศรีชัย

การแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่จากการศึกษาพัฒนาการจำปาตะและบริบททางวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ใช้ชื่อชุดว่า “ตารีจำปาตะ” เป็นการแสดงประเพณีบำบัดพื้นบ้านมลายูภาคใต้ ใช้นักแสดงชาย - หญิง จำนวน 5 คู่ นักแสดงผู้ชายแต่งกายด้วยชุดสระรีแน นักแสดงผู้หญิงแต่งกายด้วยชุดบานง ซึ่งการแต่งกายออกแบบจากการนำลักษณะทางกายภาพของจำปาตะมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย การแสดงใช้โครีะเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ลักษณะท่ารำที่ออกแบบใหม่มาจาก 3 กลุ่ม คือ ท่าทางธรรมชาติ ท่าดาระ และท่ารองเง็ง เนื้อหาของการแสดงสื่อความหมายถึงวิธีการปลูกจำปาตะ ตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา จนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต เพลงประกอบการแสดงใช้เพลงพื้นบ้านารองเง็งผสมผสานกับจังหวะของดาระ ผู้ออกแบบเพลง คือ นายอภิชาติ คัญทะชา หัวหน้าวงอัสลีมาลา และใช้เวลาในการแสดงประมาณ 8 นาที

การแสดงชุดตารีจำปาตะ เป็นนวัตกรรมทางการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการทำสวนจำปาตะในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เมื่อสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ได้นำเผยแพร่ครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2559 โดยใช้แสดงในงานวันจำปาตะของอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล การแสดงครั้งนี้ได้รับการชื่นชมจากชาวบ้านผู้มาชมงาน และศิลปินพื้นบ้านดาระในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 42 : การแสดงครั้งแรกในงานวันจำปาตะ

ที่มา : ทักษิญา คัญทะชา

การแสดงครั้งแรกใช้การบรรเลงดนตรีสด โดยเชิญนักดนตรีจากคณะอัสสัมชัญมาร่วมแสดงด้วย เพื่อให้การแสดงดูสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำการแสดงชุดตารีจำปาตะถ่ายทอดให้กับนักเรียนโรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เมื่อวันที่ 13 - 14 , 20 -21, และ 27 - 28 สิงหาคม 2559 โดยกิจกรรมการถ่ายทอดครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนในพื้นที่นำการแสดงไปใช้แสดงในงานวันจำปาตะ ซึ่งมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม กิจกรรมในครั้งนี้ได้รับการอนุเคราะห์จาก นางสมศรี ชอบกิจ ครูโรงเรียนควนโดนวิทยา และท่านเป็นศิลปินพื้นบ้านดาระอีกด้วย นางสมศรี ชอบกิจ ประธานและดูแลนักเรียนขณะจัดกิจกรรมการถ่ายทอด โดยมีนักเรียนเข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 20 คน ดังภาพ

ภาพที่ 43 : กิจกรรมการถ่ายทอดตำรายาประจำภาคให้กับนักเรียน 1
 ที่มา : ทศนียา คัญทะชา

ภาพที่ 44 : กิจกรรมการถ่ายทอดตำรายาประจำภาคให้กับนักเรียน 2
 ที่มา : ทศนียา คัญทะชา

8. ผลจากการถ่ายทอดนวัตกรรมสู่ชุมชน

ภาพที่ 45 : ชุมชนนำตารีจำปาตะโป้ใช้แสดง
ที่มา : สมศรี ชอบกิจ

เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2560 โรงเรียนควนโดนวิทยาได้จัดกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เชิญนักเรียนจากโรงเรียนอื่น ๆ เข้ามาดูงานหรือแนะแนว ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ทางโรงเรียนควนโดนวิทยาได้นำการแสดงชุด “ตารีจำปาตะ” ซึ่งเป็นผลงานวิจัยเรื่องการศึกษา พัฒนาการจำปาตะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาตะ มาเผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นครั้งแรกหลังจาก ได้รับการถ่ายทอดการแสดงจากคณะนักวิจัย ดังนั้นการสร้างสรรค์ทางการแสดงต้องมองถึง ผู้นำไปใช้เป็นหลักสำคัญ สร้างสรรค์การแสดงให้มีความใกล้เคียงกับวิถีชีวิตของผู้สืบสานหรือผู้ใช้จริง ผลงานวิจัยสร้างสรรค์จึงจะได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

สรุป

ตารีจำปาตะ เป็นการแสดงประเพณีระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่เพื่อช่วย ส่งเสริมการประกอบอาชีพการปลูกจำปาตะ ของอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยผ่าน กระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ เริ่มจากการเก็บข้อมูลทางด้านพันธุกรรมพืช เริ่มตั้งแต่ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของพันธุ์จำปาตะในอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล วิธีการปลูก วิธีการดูแลรักษา จนกระทั่งการเก็บเกี่ยว พร้อมทั้งศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมที่ปรากฏอยู่ใน พื้นที่นำมากำหนดรูปแบบของการแสดง จึงได้สร้างสรรค์เป็นการแสดงประเพณีระบำพื้นบ้านมลายู ภาคใต้เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในพื้นที่ ลักษณะการแสดงเป็นระบำหมู่ใช้

นักแสดงทั้งหมดจำนวน 10 คน เป็นนักแสดงผู้ชาย 5 คน นักแสดงผู้หญิง 5 คน ใช้เพลงพื้นบ้านรองเง็งที่ประพันธ์ขึ้นใหม่โดย นายอภิชาติ ศักดิ์ทะชา คณะอักษรศาสตร์ เป็นเพลง 2 จังหวะ พร้อมทั้งมีสำเนียงของเพลงดาระผสมผสานอยู่ด้วย แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองมลายูที่พัฒนามาจากสีลันของลำตัน ใน ผลของจำปาตะ เนื้อหาของทำร่ำสื่อสารถึงการปลูกจำปาตะ การบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยว ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 8 นาที

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาพัฒนาการจำปาดะสู่ผลงานสร้างสรรค์ : ตารีจำปาดะ เป็นวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ การศึกษาพัฒนาการเจริญเติบโตของจำปาดะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดตารีจำปาดะ โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. บทสรุป
2. ข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การแสดงชุดตารีจำปาดะ เป็นนวัตกรรมทางด้านการแสดงที่ได้จากการศึกษาพัฒนาการจำปาดะ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดแนวคิดของการแสดง การศึกษาข้อมูล การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบของการแสดง การออกแบบท่ารำ การออกแบบเพลงประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่งการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ใช้ชื่อว่า ตารีจำปาดะ เป็นการแสดงที่ได้แนวคิดมาจากการทำสวนจำปาดะของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีรูปแบบการแสดงเป็นการแสดงประเภทระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ ลักษณะท่ารำเป็นการผสมผสานระหว่างท่าทางธรรมชาติ ท่าดาระ และท่ารองเง็ง ใช้เพลงพื้นบ้านรองเง็งที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดย นายอภิชาติ คัญทะชา หัวหน้าวงอัสลีมาลาใช้ชื่อเพลงว่า ตารีจำปาดะ เป็นเพลงสองจังหวะ คือ จังหวะอินัง และจังหวะโยเก็ด และมีจังหวะของดาระเข้ามาผสมผสานให้มีวัฒนธรรมร่วมของการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมในพื้นที่ควนโดน แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองนักแสดงชายแต่งกายด้วยชุดสระรีแนและนักแสดงหญิงแต่งกายด้วยชุดบานง การแต่งกายออกแบบจากลักษณะทางกายภาพของจำปาดะ ใช้โครีเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ใช้เวลาในการแสดง 8 นาที เนื้อหาของการแสดงสื่อถึงขั้นตอนวิธีการปลูกจำปาดะ เริ่มตั้งแต่ปลูก การดูแลรักษา การออกดอกออกผล และการเก็บเกี่ยว ใช้นักแสดงคู่ชาย – หญิง จำนวน 5 คู่

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรคผลงานการแสดงชุดตารีจำปาตะ เป็นการสร้างสรรคที่ช่วยประชาสัมพันธและส่งเสริมการประกอบอาชีพการทำสวนจำปาตะในเขตพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล การแสดงที่สร้างสรรคขึ้นเป็นนวัตกรรมการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น แต่ต้องมีการสืบสานและเผยแพร่การแสดงจึงจะสามารถคงอยู่ได้ในชุมชน โดยต้องใช้นักเรียนในชุมชนเป็นผู้สืบสานเพราะนักวิจัยได้สร้างสรรคผลงานไว้เพื่อเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล

บรรณานุกรม

- จรรยาสมุทร ผลิตบุญ. (2558). **วิวัฒนาการวัฒนธรรมการแสดงของคนไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนใต้**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนียา คัญทะชา. (2555) **ดาริลีเล็ง : ระเบียบนระบำพื้นบ้านไทยมุสลิมผลงานการสร้างสรรค์จากจินตนาการของศิลปินพื้นบ้าน : เซ็ง อาบู**. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พจน์มัลย์ สมรรถบุตร. (2538). **แนวความคิดประดิษฐ์ท่ารำเซ็ง**. อุตรธานี : สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- ราตรี ศรีสุวรรณ. (2542). **นาฏยรังสรรค์แนวพื้นบ้านภาคใต้**. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- รัชวิช มุสิการุณ. (2558). **การแสดงพื้นบ้านดาระในวิถีมุสลิมควนโดน**. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- วาที ทรัพย์สิน, ทัศนียา วิศพันธ์. (2551). **ระเบียบพื้นบ้านจังหวัดปัตตานีที่มีรากจากดนตรีรองเง็ง**. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สุธิวังค์ พงศ์ไพบูลย์. (2536). **ที่ระลึกงานส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 16**. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณี พรหมศิริ. (2558). **การย้อมสีด้วยสีย้อมธรรมชาติจากจำปาตะ**. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- www.atsatun.com

บุคลากรกรม

- สาและ หมายดป้บจอร์ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). ศูนย์การเรียนรู้การปลุก
 จำปาตะ หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 25 ก.พ.
 2559
- สาและ หมายดป้บจอร์ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). ศูนย์การเรียนรู้การปลุก
 จำปาตะ หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 13 มี.ค.
 2559
- สาและ หมายดป้บจอร์ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). ศูนย์การเรียนรู้การปลุก
 จำปาตะ หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 23 เม.ย.
 2559
- สาและ หมายดป้บจอร์ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). ศูนย์การเรียนรู้การปลุก
 จำปาตะ หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 18 มิ.ย.
 2559
- สาและ หมายดป้บจอร์ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). ศูนย์การเรียนรู้การปลุก
 จำปาตะ หมู่ที่ 2 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 6 ส.ค.
 2559
- สมศรี ชอบกัจ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). โรงเรียนควนโดนวิทยา ตำบล
 ควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 13 ส.ค. 2559
- สมศรี ชอบกัจ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). โรงเรียนควนโดนวิทยา ตำบล
 ควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 14 ส.ค. 2559
- สมศรี ชอบกัจ (ผู้ให้ข้อมูล). ท้ศนียา ค้ญทะซา (ผู้ส้มภาษณ้). โรงเรียนควนโดนวิทยา ตำบล
 ควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตุล. เมื่อวันที่ 20 ส.ค. 2559